

თავისუფალი საქართველო

№ 8

14 - 20

თავისუფალი საქართველო

1995 წ.

ფასი 700 რუბლის შესაბამისი კუპონი

0502000 66421

სარეგისტრაციო მოწმობის № 0441

WEEKLY NEWSPAPER

TAVISUPALI SAKARTVELO

(FREE GEORGIA)

რედაქტორის სვეტი

ამ დიდმარხვაში იმდენი ცოდვა დატრიალდა კაცკასიაში...

უსიხარულო საქართველოშიც მოდის აღდგომა.

მერამდენე საუკუნეა ჩვენი ქვეყნის ერთგული შვილები სასოებით აკვირდებიან ჯამბაზულას, ცდილობენ ბუნების კანონების ციკლურ ბრუნვაში თავისი ქვეყნის ბედი ამოიცნონ. შემოდგომა, ზამთარი, გაზაფხული - ცვლილის და აღდგინების დიადი მისტერია.

გაზაფხულის პირვე, აღდგომას, სიცოცხლის ძაღვები უტყუარად სძლევენ ჭკნობას, სიკვდილს, უნაყოფო ზამთრის დაძვლებულ ერთგურობებს.

ორი მშვენიერი დღესასწაული - ხარება და ბზობა ამხელს ყველაზე დიდი საიდუმლოს განხორციელების ეპოსს. გაჩევის და გაახლოვების მთავარი დღესასწაულის გარდუვალობის განცდას.

ბზობა, ვნების კვირა, აღდგომა.

ერთ მზიან კვირა დღეს მთელი ქვეყანა ბზის მწვენი შტოებით აივსება - ყველა ოჯახში შვეა გაზაფხულის კეთილი სურნელება და იცი... სულ მალე აღდგომას იხეივებ.

ამ დიდმარხვაში კაცკასიაში სისხლის ზღვები დაიღვრა.

საქართველო ელოდება აღდგომას.

მერამდენე საუკუნეა, ჩვენს ღამაზე ქვეყანაში მოდის გაზაფხული, დგება ბზობა, გარემო დიდი გამარჯვების მოლოდინით ივსება და მერე თითქოს ირევა სამკაროს კანონები, დიდხანს, უსასრულოდ დიდხანს გრძელდება ვნების კვირა... არ იღუვას სისხლი, დღაღი, ტკივილი, დამცირება, ტანჯვა, ცრემლი...

მოდინ, გრუხავენ, გელავენ, გწამლავენ. გისპობენ მოლოდინს მომავლისას.

9 აპრილი და 26 მაისი - ორი განუხორციელებელი დღესასწაული. ვნების კვირით დაორგუნული თავისუფლება, რომელიც არ შედგა.

წელს 9 აპრილმა უდიდესად ჩაიარა. მერიის განკარგულებით გამოკიდებული თითო-ორთა დროსა ამბავრება ტკივილის განცდას. უსიხარულოდ ფრიადება ოდესღაც ასე ნატური შინდისფერი დროსა ორ-სამ მოუვლელ აივანზე.

აფხაზეთში და სამხაბლოში არავინ დარჩა, ვინც სახლში მარცხ, წუხად, საიდუმლოდ გაშლიდა დროსას - სიმბოლოს საქართველოს სახელმწიფოებრიობისას.

ამ დიდმარხვაში ვოჯოხეთის: ცეცხლი მტინვარებს კაცკასიაში.

დარდით დაძიმებულ საქართველოს 1995 წლის აღდგომა უახლოვდება.

ჯერ დიდმარხვა.

საქართველოში საუკუნის დამდეგს და დასასრულს ორი წინასააღდგომო დღესასწაული უკვე აღსრულდა - ხარება და ბზობა. საქართველო ორჯერვე აღუთხოვანებით შეეგება ნანატრი ბედნიერების გამოხატებას. ხანძრძლივი, მიმეზარხვის გამო უფრო ელვარეს, უფრო ღირფასს, უფრო კეთილს, უფრო სასუწველს, ვიდრე ჩვეულებრივი სადღესასწაულო თარიღია...

ზამთარი გაიდა.

გაზაფხული ისევ მოვიდა.

ხარება და ბზობა ახლად გამოღვივებული ბუნების მხიარული უბრალოებით დასტურებს აღდგომის გარდუვალობას. წინ ვნების კვირა.

კაცკასიაში უცოდველი სისხლი იღვრა.

ჩვენი კეთილი, ღამაზი საქართველო მობით გამხელელი აღდგომის დღესასწაულს ელოდება.

სინანული? ცოდვითათვის არ არსებობს სინანული. შავი ძაღვებისთვის ღმერთს არ გაუჩენია სინანული. დღეს სინანულში ჩავარდნილმა მართალნი, ქვეყნის ერთგულნი; ენანებათ დღესდღეობით დანაგრული სიმართლე; სწყინო, რომ ვერ მოუპოვეს მას გამარჯვება. დღეს ესენი არიან ნამდვილი მარხულნი, რადგან სულით მარხულობა ბევრით აღემატება ჭკუით მარხულობას.

მართალნი, ქვეყნის ერთგულნი! ნუ დაივიწყებთ თქვენს ღმერთს, ილოცეთ იგი! შეინანეთ ის შეცდომანი, რამაც ხელი

ლაგს. გამომჟღავნება თავის შეცდომისა და ცოდვებისა იგივე გმირობაა. ხოლო ნუ შეინანებთ ნურავინ დახოცილ ნათესავთ, მით უმეტეს საქვეყნოდ. უმსხვერპლოდ არსად რა გაკეთებულა, არც გაკეთდება, ნუ შეინანებთ დანგრეულს და გადამწვარს სახლკარს, რადგან სინანულით არც მკვდრები აღსდგებიან და არც სახლი და კარი განახლდება...

ღმერთმა დაგიფაროთ, ამას ამბობდეთ: ჩემთვის ჭკვიანად რომ ვყოფილიყავ, ხომ არც ეს უბედურება დამემართებოდაო.

დიდი მარხვა

შეგიშალათ, და ეცადეთ მომავალში აიცადინოთ თავიდან. დაჰკმეთ ის პარტიული თავმოყვარეობა, წვრილფეხა, მხატვ პატივმოყვარეობა, რომელიმაც შეუშალა ხელი ჩვენს ერთობას.

სოფჯერ დამარცხება - გამარჯვებას სვლობია, რადგან ყველასათვის აშკარად გამოჩნდება დამარცხების მიზეზი, ყველა გაიგებს, ყველა შეიგნებს და სამერმისოდ აღარ გაიმეორებს იმ შეცდომებს და უკეთეს ბრძოლის და შრომის საშუალებას მოაპოვებინებს...

ბათვალისწინეთ ყველამ თვითუული თავისი სიტყვა, გადადგმული ნაბიჯი, ასწონ-დასწონეთ. უგარვისი დაიწუნეთ საჯაროდ, ნუ შეგრცხვებათ. სირცხვილი და ცოდვა ის არის, როცა დადამიანი ჭირსა შმა-

ის მადლისა მატლად ქვევა გამოვა, - შმადლში ცოდვის შერევა, მისი გაბათილება. რა დაგვრჩენია ბოლოს? რა ვსოქვით? რა ვიფიქროთ?

დიდი - მარხვა! დიდად მარხულნი ვართ, ჩვენი განა მარტო თვალები? გული და გონებაც ცრემლის მორევში დასცურავს. ვლოცულობთ და ვევედრებით ღმერთს გვექმნას შხედ და მფარველად, მოგვცეს ჩვენც, ჩვენი ქვეყნის შვილი, ძალი და ღონე მოგუაროთ, ვუპატრონოთ თავის თავს, თავის ქვეყანას, რათა ვძლიოთ ეშმაკს და მოვიპოვოთ ცხოვრება საუკუნო, მოვესწროთ აღდგომასა მკვდრეთით და ცხოვრებასა მერმისა მის საუკუნისასა, ამინ!

კაქა (1906 წ.)

აღდგომა

...ოსანა ისმის დასთა, დიადობს სხივთა ფენა, მას ქერუბიმთა დასტა შეეგებება ზენა.

დასთა ქაოსი მძვინვარე, დახსნა სიკვდილის მხარე, აღსდგა სიკვდილში მღვიძარე, ცის შეუმუსვრელი სახე,

სად ვვარი მისი დებულა, ალყავებულა სხვა ხე, ედემად დავანებულა ანგელოსთ მენახე!

დაივინყეს აჩრდილთ მოთქმა და სიკვდილის ტალაკი, განახლებულ კაცთა მოდგმას ერგო საღვთო ქალაქი.

ვის ნყალობა ზეცის თან სდევს მსხვერპლის არდარიდების, ის აღდგომის შარავანდედს შეიმოსავს დიდებით!

რა შვებაა, რა ზარია, აღსდგა ღმერთი სულმნათი, დედამინა ტაძარია, ზეცა - მისი გუმბათი.

ზვიად გამსახურდია (ციკლიდან "კოსმიური წირვა")

სამაუბი - ცოდვა, რომელიც თარბებს დაამიძებს

მარტის დამდეგს რუსეთის სარდლობამ განაცხადა, რომ დაგეგმილი აქვს ჩეჩნეთში საომარი ოპერაციების მოდიანად დასრულება მიმდინარე წლის 9 მაისამდე, როდესაც მოსკოვში აპირებენ მეორე მსოფლიო ომში გამარჯვების 50-ე წლისთავის პოპმესურად, ზარხეიმით აღნიშვნას. მათ მიერ ურცხვად იქნა განცხადებული ისიც, რომ ჩეჩნეთში შეტეობილი რუსული შენაერთები გარკვეულ "სულიერ კომპენსაციას" მიიღებენ 9 მაისის სამხედრო პარადში მონაწილეობით. ამას აცხადებენ მოუხედავად დასაუფეთის პოლიტიკური წრეების კატეგორიული მოთხოვნისა, რომ ჩეჩნეთში მიმდინარე მოვლენების გამო, მოსკოვმა უარი თქვას სამხედრო პარადის ჩატარებაზე.

ჩეჩნეთის მთავარი შტაბის, ჩეჩნეთის ინფორმაციის სამინისტროს და უცხოელ დამკვირვებელთა ცნობებით, აპრილის პირველ რიცხვებში რუსეთის არტილერიისა და ავიაციის მიერ იბომბებოდა სოფლები ლესტარჯი, სელვენტაუზი, მასკეტი და სხვ. ეს ის სოფლებია, სადაც თავს აფარებს ელტოლელების დიდი რაოდენობა.

7 აპრილს რუსეთის არტილერიამ დაიწყო ინგუშეთის საზღვართან მჭიდრე სოფლის სამაშის მასირებული დაბომბვა. სოფელში იმყოფება რამდენიმე ათასი ელტოლეილი. რუსეთის სარდლობა სამაშის მოსახლეობისგან მიითხოვდა "კალაშნიკოვი"-ს სისტემის 264 ავტომატის ზაბარებას. რეალურად კი,

მშვიდობიან მოსახლეობას არ გააჩნდა იარაღის ამ რაოდენობის მცირე ნაწილიც კი.

9 აპრილს ადამიანის უფლებათა დამცავი ჯგუფის წარმომადგენლებმა განაცხადეს, რომ 9 აპრილს მთელი სოფელი ცეცხლის აღში იყო გახვეული. საერთაშორისო წითელი ჯვრისა და საფრანგეთის ჰუმანიტარული ორგანიზაციის მანქანები ორგზის შეეცადნენ სოფელში შესულას დაჭრილითა გამოსაყვანად, მაგრამ რუსებმა არ მისცეს საშუალება. დამკვირვებელნი მოითხოვენ, რომ რუსები იჩუნდნენ გაუგონარ სისასტიკეს. ისინი ცეცხლს ხსნიდნენ მცირე ფაქუნზეც კი. სოფლის ყოველ ქუჩაზე განლაგებული იყო 3-4 ჯავშანტრანსპორტიორი, მიმდინარეობდა პირდაპირი დამიხნებით საცხოვრებელი ბინების დაბომბვა.

ის მშვიდობიანი მცხოვრებლები, რომლებმაც 9-10 აპრილს შესაძლებ სოფლიდან გასვლა, მოითხოვენ, რომ რუსი სამხედროები განურჩევლად ხოცოდნენ ყველას - მოხუცებს, ქალებს, ბავშვებს. ცეცხლის აღშია გახვეული სამაშის თითქმის ყველა სახლი.

რუსეთის სარდლობა იმუქრება, რომ ასევე გაუსწორდება ჩეჩნეთის საზღვართან მდებარე ინგუშთა სოფლებს, სადაც ამჟამად იმყოფება 12 ათასზე მეტი ჩეჩენი ელტოლეილი.

ადამიანის უფლებათა დამცავი ჯგუფის წარმომადგენლები იუწყებიან, რომ ჩეჩნეთის ტერიტორიაზე

აღილი აქვს მიზანდასახულ გენოციდს.

"წითელი ჯვრის" წარმომადგენლები აცხადებენ, რომ მათ საკუთარი თვალთი ნახეს იმ საშინელი ტრაგედიის შედეგები, რომელიც სამაშისში დატრიალდა. ქუჩები მოფენილია გვამებით. შემადრწუნებელია მათ შორის ბავშვებისა და ქალების ამოცნობა. ფაქტობრივად, მთელი სოფელია ამოწყვეტილი. თვითმხილველების თქმით, რომელიმაც როგორღაც გააღწიეს სამაშისიდან, ორასი კაცი დაიღუპა, ხუთასი ადამიანის ბედი უცნობია.

პოლიტოლოგები ხატის ადრიან რუსების მიერ ჩადენილ ამ ენით აუწერელ სისასტიკეს.

პრეზიდენტი ელცინი კი ამ დროს აქვე, ჩრდილოეთ კაცკასიაში იმყოფება დასაცვენებლად. დასაცვენებელ პროგრამაში შედის საღალობო ვიზიტი ნაღიკში, სადაც პრეზიდენტი დაესწრება თავისი სახელობის თასის გათავაშვებას ჯირითში. პროგრამის თანახმად, ბატონ ელცინს საჩუქრად მიართმევენ ყაბარდოული ჯიშის კეცის და მთებში ანადირებენ ჯისეებში.

მეორე პრეზიდენტი, ბატონი ქლინტონი რუსეთში ჩამოსასვლელად ეშაადება. მან და ბატონმა ელცინმა ერთად უნდა მიიღონ რუსეთის ძლევაბოსილი არმიის პარადი წითელ მოედანზე - ვ.ი. ლენინის მავზოლეუმის ტრიბუნდან.

რა უქნეს ბებარდიას

ბაბრძელებს. დასაწყისი იხილეთ: "გორის ტრაგედია - შემთხვევითობა თუ... (რას უპირებენ ბებარდიას?"; "თავისუფალი საქართველო", N1, 20 ივნისი, 1992 წ.

1992 წლის 13 ივნისს ქ. გორში, ყოფილი საბჭოთა არმიის სატანკო ნაწილის ტერიტორიაზე მოხდა შეტაკება ნაწილის შემადგენლობასა და სახელმწიფო საბჭოს დაქვემდებარებული გვარდიის დაჯგუფებას შორის. მომდევნო დღეებში დაგეგმილი ცხინვალის ალების ოპერაცია ჩაიშალა. 24 ივნისს შევარდნაძემ და ელცინმა დაგომისში ხელი მოაწერეს სამშვიდობო შეთანხმებას ქართულ-ოსური კონფლიქტის მოგვარების შესახებ, რომლის თანახმად შიდა ქართულში სამშვიდობო ძალების სტატუსით შეყვანილი იქნა რუსეთის ჯარი.

ამ ამბავმა მაშინ შეგვხარა, ვინაიდან ნათელი იყო, რომ ეს ტრაგიკული ინციდენტი ძლიერ აღდგენილი ქართული ჯარის განადგურების დასაწყისს წარმოადგენდა. ალბათ, იმიტომაც, რომ, წინათ-გრძობის მოუხედავად, ვერ წარმოგვიდგინა რაოდენ დიდ მასშტაბებს შეიძენდა ეს ერთი შემთხვევა. ჩვენ მაშინ ვფიქრობდით, რომ ხელისუფალნი უფრო ტექნიკურად იმოქმედებდნენ. შეფარული მანიპულაციებით დაქსაქსავდნენ უკვე გვარიანად დაშინებულ გვარდიას და ადმინისტრირების ხერხებით თანდათან გააქრობდნენ. და არაფერ დაუდგებოდა ქობაზად, ვინაიდან ერთი მას იყენებდნენ საკუთარი მიზნების მისაღწევად იარაღად და როგორც კი ეს იარაღი მათ უსაფრთხოებას დაემუქრებოდა, უმაღლესი მოხელეები (რაც მოხდა კიდევ); მეორენი კონკურენტულად თვლიდნენ, მესამენი - არა იმდენად საშიშ; რამდენადაც უსარგებლო და უკონტროლო ძალად, ხალხი კი - ქვეყნის დამამხობლად. ერთი სიტყვით, ეს გახლენილი, დაქსაქსული, არადისკრიმინირებული, არაპროფესიონალური, სახელგატყხილი, საკუთარ ხალხთან და სხვადასხვა ფორმირებებთან დაპირისპირებული შეიარაღებული წარმონაქმნი ყველაფერს პრობლემებს ქნის.

გვარდიას მხოლოდ ერთი პატრონი ჰქონდა: ადამიანი, რომლის ძალისხმევითაც ნახევარი საქართველო შიმშილობდა, რათა ქართველ ახალგაზრდებს ქართულ ჯარში ემსახურათ; რომელიც, მისივე მოთხოვნით მთელი სსრკ-დან გამოწვეულ ბიჭებთან ერთად, ქნისდა პირველ ქართულ საჯაროსო ნაწილებს; რომელმაც თავისი ხარჯით უფიდა ფარავები ერთ-ერთი პირველი ბატალიონის - საჩხერის ჯერ კიდევ უიარაღო მებრძოლებს. დღითისა თუ განგებობის ძალით, 13 ივნისს გორში სწორედ საჩხერელები გაიწვირნენ. ის კი, ვისაც გვაიდიის დაშლამ დაბრალდა და ამისთვის განდევნა, არ ცხრებოდა, მიმართავს მიმართავს აფხაზებს, აფრთხილებს - გონს მოეგეთ, წუ ეგლობთ შხაკერებს, დადგით ხალხის მხარეს.

მაგრამ პროცესი უკვე დაწყებული იყო და შედეგი, ალბათ, გარდუვალი.

13 ივნისის გორის ტრაგედია ესაა ფაბულა, რომელზეც აეგო ყველა შემდგომი სისხლიანი წარმოდგენის სცენარი და მასში უკვე გამოყენებული იქნა რუსულ-ქართული მოკავშირეობის ყველა კლასიკური ელემენტი: რუსების შირიდან დახმარების დაპირება, საფასურის აღება, პირობის გატყუება.

მოტყუებული და შუბლგახერცილი ქართველები, რომლებსაც საკუთარი მხარეც კი დაშინავევად მიიჩნევს, შედეგად - სამანაბლოში დაკეცილი სამხედრო ოპერაცია ჩაიშალა და ყველაფერს დაეპატრონა ყოველთვის მართალი რუსი, თავის ოს მოკავშირეებთან ერთად. სქემა ნაცნობია ტოტალტერორის დროიდან.

არსებობდა იგივე მეორედბოლა აფხაზური კონფლიქტის ყველა ეტაპზე, მხოლოდ უფრო დიდ და შეზარატ მასშტაბებში. ქართული მხარის ხელმძღვანელობა კი არასდროს ყოფილა მოტყუებული, არამედ თავად ბრძანდებოდა სისხლიანი ფარის ერთ-ერთი აქტიური მონაწილე. ქვეყნის ტერიტორიული მთლიანობისთვის ბრძოლის მოწოდებები, აფხაზეთის მოსახლეობისა და მებრძოლების პატრონული გრძობებით მანიპულირება მომგებიან ფორს უქნისდა წინასწარვე მარცხისთვის განწირულ ომს, რომლის განმავლობაში, ქალაქების სრული და ტერიტორიების დათმობის ფონზე, მეომარი მხარეების უმაღლესი მთავარსარდლები პერიოდულად ხდებოდნენ ერთმანეთს და ხელს აწერდნენ სამშვიდობო ხელშეკრულებებს.

კონფლიქტის ყველა ეტაპზე თბილისის მმართველები სახავდნენ იდეოლოგიურ მიზანს, რომლის განხორციელებასაც ეწირებოდა ათასობით ქართველი მეომარი და მშვიდობიანი მოსახლე. დასაწყისში ეს იყო მდ. ფსოლზე დაუბრკოლებელი გასვლის გარანტია, შემდეგ გავრის დაბრუნება 3 სექტემბრის შეთანხმებით, შემდეგ სოხუმის გადარჩენა 14 მაისის შეთანხმებით, შემდეგ ომის დამთავრება 27 ივნისის შეთანხმებით და ა.შ. დღეს, რუსეთის ბაზების საქართველოს ტერიტორიაზე განლაგების ხარჯზე, პირდებან რუსეთის დახმარებას მის მიერვე განდგურებული ქართული ჯარის მშენებლობაში და, რაც მთავარია, შიდა ქართლისა და აფხაზეთის დაბრუნებაში. ამის თაობაზე უკვე ხუმრობენ კიდევ - გამოდის, რომ ჩვენ კი არ შემოვიერთებთ სამანაბლოსა და აფხაზეთს, არამედ თვითონ შევუერთდებით ოკუპირებულ ტერიტორიებს.

საკითხავია, მოჰყვება თუ არა ამ ახალ გარიგებას მორიგი სისხლიანი პროვოკაცია? შესაძლოა, მაგრამ ქართული ჯარი, ალბათ, მასში ვერ ჩაერგება, ვინაიდან იგი ფაქტობრივად არ არსებობს.

აფხაზეთის მარცხის შემდგომი ეტაპი იყო გვარდიის მოქმედ თუ ყოფილ ლიდერთა მოცილება.

როგორც ვხედავთ, გორის სქემა ამ შემთხვევასაც მიესადაგება - გვარდიის ხელმძღვანელობის პირველი მსხვერპლი ხომ გორში დაღუპული ბ.კუთათელაძე აღმოჩნდა. გ. ყარყარაშვილი მაშინ არ გაიწვირა, ალბათ, იმიტომ, რომ ჯერ კიდევ შესასრულებელი ჰქონდა აფხაზეთში თავისი მისია, რომელიც ფსოლს წყლის რიტუალები უქმნით დაიწყო და სოხუმის ჩაბარებით დაგვირგვინდა.

ამ მიჯნაზე გადასვლის შემდეგ აღარავის სჭირდებოდა არც ყარყარაშვილი და არც აფხაზური ბატალიონის სხვა მოქმედი - ნ. კეკელიძე, გ.გულუა, პ. დათუაშვილი, კ. ჩალაძე; ყარყარაშვილი ნახევრად გადარჩა, კიტოვანი დაპატიმრებულია (ან იქნებ თავდაცვის მიზნით თავიცი კი დააპატიმრებინა), მასთან ერთად დაკავებულია ათეულობით მებრძოლი, სხვანი იმეხნებიან და, ვინ იცის, რამდენი უსახელო მეომარი გაიწვირა ჩვენთვის უცნობ ვითარებებში.

მითავითვე ნათელი იყო, რომ გვარდიის გახლეჩა და ამხედრება კანონიერი ხელისუფლების, საკუთარი ხალხისა და ქვეყნის დამოუკიდებლობის წინააღმდეგ იყო.

მეგ, თავად გვარდიის დაშლით დასრულდებოდა. 1993 წელს, ერთიანი ქართული ჯარის შექმნის საბაბით, გვარდია გაუქმდა. კიდევ მაგრამ, დასავლეთ საქართველოში კანონიერი ყოფილი გვარდიის გაძლიერებამ, როგორც ჩანს, იმდენად შეაშფოთა თბილისის ხელისუფლება, რომ კანონიერ სტრუქტურასთან დასაპირისპირებლად გადაწყვიტეს პარალელურად აღდგენა და თვითონვე დაეხმარნენ მათთვის იმხანად უკვე არასასურველ კიტოვანს. დღეს გვარდიის საკითხი საერთოდ აღარ დგას, ხოლო ქართული ჯარი რუსეთმა უნდა შეგვიქმნას.

ვის არ ახსოვს რა მძაფრი რეაქცია მოჰყვა 1990 წლის 28 ოქტომბრის არჩევნებამდე ზვიად გამსახურდიის ტელედასწავარს ამიერკავკასიის შტაბის ერთ-ერთ სამხედრო ხელმძღვანელთან, რომელშიც მან განმარტა ერთგული მოძრაობის პოზიციის საბუთა ჯართან მიმართებაში; საქართველოში დისლოცირებული საბჭოთა არმიის სტატუსის სამართლებრივი განსაზღვრა სახელმწიფოთაშორის ხელშეკრულების საფუძველზე, მისი ყოფნისა და გასვლის ვადების დადგენა. ამასთან, მან შესთავაზა რუს სამხედროებს, ვისაც ამის სურვილი ექნებოდა, ჯარების საქართველოდან გასვლის შემდეგ, სათანადო ფულადი ანაზღაურებით, დახმარებოდნენ საქართველოს სამხედრო კადრების მოზადებაში.

ნუ დაგვაიწყებება, რომ სსრკ მაშინ ჯერ კიდევ არსებობდა და ამგვარი სითამამის განცხადებებს მოსკოველი დემოკრატებიც კი აგრესიულ სემპარტიზმად ნათლავდნენ. საგულისხმოა, რომ საქართველოში ეს პროგრამა მკრეხელთადაც აღიქმეს როგორც "პერესტროიკული" სოციალისტის აპოლოგეტებმა, ისე - ულტრარადიკალმა კონგრესისტებმა. განა მაშინვე არ იყო ნათელი, რომ თი ეტაპზე ზვიად გამსახურდიას პროგრამა წარმოადგენდა რუსეთ-საქართველოს სამხედრო ურთიერთობების მშვიდობიანი გადაწყვეტის ერთადერთ სწორ გზას. სხვა თუ არაფერი, მაშინ ხომ სამანაბლოც ჩვენი იყო, აფხაზეთიც და სახეწარც არაფერი გეპონდა.

დღეს ქართული ჯარი არ არსებობს. ცხადია, იგი არც მაშინ არსებობდა, როდესაც ახლად წამოჩნდილი გვარდია ერთგულების ფიცს აძლევდა საქართველოს პირველ პრეზიდენტს; არც მაშინ, როცა მისი ერთი ნაწილი ტურეებს უშენდა მხედრობის ფიცის ერთგულ მეორე ნაწილს; და არც მაშინ, როდესაც აღტყინებული მიიწვედა ლესელიძისკენ. მაგრამ მაშინ ჯერ კიდევ არსებობდა ქართული ჯარის საჭიროების შეგნება.

პუტინის შემდგომი მმართველობის წლებში შეიარაღებული ძალებისა და ზოგადად ახალგაზრდობის მიზანმიმართული განწინის, გაკრიმინალიზების შედეგად საზოგადოების უდიდეს ნაწილში დაინერგა დანაშაულებრივი აზრი, რომ საქართველოს საერთოდ არ სჭირდება არმია და ქართულ კაცს საერთოდ არ შეიძლება ანდო იარაღი. ცინიზმით და სიყალბით გაუღენითილი იდეოლოგია ადამიანებში თრგუნავს ერთგულ და პოლიტიკურ ნებს ასეთივე და კიდევ უფრო სასტიკი ხერხებით ისპო ქართული მეომრის, მებრძოლის იდეალი, საერთო ბრძოლის, როგორც გადარჩენის ერთადერთი გზა იდეა. მასხადამე, ისპოა ქართული სახელმწიფოებრიობის საფუძველი.

საქართველოში კვლავ მეგობრისა და მოკავშირის ნიღბით შემოვის იარაღისხეული მტერი.

რომანოზ საგინაშვილი

ბიზი კალაქალიძე სამხედრო ფიციის მართკულუმბოვის

ფრაბმენტები პოლიტკატიმრის სასამართლო ჩვენებიდან

1994 წლის 2 დეკემბერი

ომარბა გამიგო და მითხრა, სადაც შენ იქნები, მეც იქი.

7 იანვარს, შობა დღეს, მ. გორბანოვმა გამოაცხადა კომენდანტის საათი ცხინვალში. ეს კი, ჩემი აზრით, ნიშნავდა იქიდან საქართველოს ხელისუფლების განდევნას და ჩვენი დამოუკიდებლობის უარყოფას. მთავრობის სახეს წინ მიტრევი იყო. იქვე გავიგე, რომ მოხალისეები იკრიბებოდნენ შრომეულია და ვეტერანთა კლუბში, ქაშუეთის უკან და მეც იქ წავედი. ჩემს გარდა იქ იყო 50-60 ახალგაზრდა მოხალისე. როდესაც გაიგეს, რომ 14 წელი რუსის ჯარში ვიმსახურე, ცოტა გვეს თვალთაც კი შემომხედეს. ასე დაიწყო მოხალისეთა რაზმებისა და გვარდიის ჩამოყალიბება.

20 იანვრისთვის ორას კაცამდე შევიკრიბეთ. დაიწყოთ მორიგეობა. ჩვენ უხეხავს საბჭოს ვიცავდით უიარაღოდ. ემორიგეობდით რაში. როდესაც ვინმე გამოჩნდებოდა, მილიცია იმალებოდა ხოლმე, ჩვენ კი მაინც ვიძვებო.

შემდეგ გაგაცნეს ადამიანი, რომელიც ამ მოხალისეთა ჯგუფს უხელმძღვანელებდა - ვინმე თენგიზ კიტოვანი. მე, როგორც საომრად განწყობილმა მოხალისემ, წაუყუენე კიტოვანს მოთხოვნა - რატომ გვაჩერებთ აქ, როცა სამანაბლოში ყოველდღე ხალხი იხოცება-მეტოქი.

21-22 იანვარს მან გეთხრა, რომ სამანაბლოში შეგვიყვანდნენ, მხოლოდ საჭიროა ჩაგრიცხოთ მილიციის რიგებში, უნდა ჩაიცვათ ფორმა, გაიაროთ 10 დღიანი შეკრება და სამედიცინო შემოწმება.მართლაც, ყველანი გადაგვიყვანეს კაკულისთან გულანში, მილიციის სკოლასთან. ჩვენთან იყვნენ მოხალისეები ოსურგეთიდან, პოლკოვნიკ ლავარდ ბოლქვაძის ბიჭები. ხშირად მოდიოდა ვ. ჯაში, ნ.გორგაძე, ნ. ნათაძე და სხვები.

რამდენიმე დღის შემდეგ უკვე მივღეთ ბატალიონის სახელი. მეთაურად დაგვინიშნეს კაპიტანი გელა ლანჩავა. გავესაუბრე მას და ახლოს გავიცანი,

მეგობრები გავხდით. მილიციის სკოლაშივე ენახე პოლკოვნიკი ზაურ ლომიძე, რომელთანაც 8 წლის მანძილზე ემსახურებდი რუსის ჯარში. ლომიძემ მითხრა - ახლოს გიცნობ, სამხედრო საქმე იგი და თქვენთვის იარაღს რომ მოვიტანო, შენ უნდა ჩაგაბაროთ, შენზე ხანდა კაცს ვერ ენახავით. მაშინვე განუწყუხადე, იმ შემთხვევაში ჩავიბარებ, თუ იქნება სათავსო სიგნალიზაციით და ისე მოწყობილი, როგორც წესია.

ჩვენთან მოდიოდნენ პერადოლოგნიკი უჩავა, დღევანდელი გენერალი ჭანჭიკაძე. მოდიოდა თამაზ დუმბაძე, რომელიც ქარხანა "აგრეგატში" მუშაობდა, ახლა კი გენერალი გახდა. მას და მის მონადგოლე ზაზა ჩაჩუას ყოველდღიურად მიჰქონდათ 8-10 სასწავლო ავტომატი და ხდებოდა მათი გადაკეთება სამრძოლო იარაღად. მეორე დღეს კი უკან მოჰქონდათ გამზადებული.

ჩვენი წვეულებები რუსის ჯარში აღარ მიდიოდნენ, ხოლო გაწვეულები გამოიბოდნენ. შემდეგ მათ დევნიდნენ

და დეზერტირობის გამო სამხედრო ტრუნალებზე გაგყავდათ ე. წ. კომისიები. მე დაეაყენე წინადადება: გამოგვადგინა ტელევიზიით, რომ ვინაიდან ქართველი დამოუკიდებელი რესპუბლიკა და ჩვენ გყავლობდით გვარდამოქცეულებს რუსის ჯარში ყოველდღიურად სამსახურად ჩაეთვლებოდა და ჩვენთან ჩაირიცხებოდნენ. ეს წინადადება გაიხიარეს და,მართლაც, მე ახალგაზრდა ჩამოვიდა და ჩავეწერა არდიაში.

მე დროს მცხეთის მილიციის მართველის უფროსი ზეიკიძე იყო. და ასეთი ინციდენტი: მუხრანის მცხეთის მოსახლეები თავს ზეიკიძის მცხეთის მილიციას, აიყუენეს და ჩვენ განგაშით შეგვიკრიბეს. გაგვარსულეთ მილიცია და ზეიკიძე, მტრულად იარაღი. ეს იყო ჩვენი პირველი ოპერაცია.

გამოჩნდა ერთი ენერგიული მტერი (გაგრძელება მიამხე გვიმერძე)

არმოშობით ვარ ქარელის რაიონიდან. 1990 წელს სამანაბლოში დაბაბული სიტუაცია იყო და ეს მოვლენები აქტიურად შექმედებდა პრესით, ტელევიზიით. მე კავშირი მქონდა როგორც ცხინვალთან, ისე მის გარშემო სოფლებთან - იქ ჩემი ახლობლები ცხოვრობდნენ და დიდ აღშფოთებას გამოთქვამდნენ ქარელის რაიონის ოს მოსახლეობაზე, რომელიც პარტიზანულად ეხმარებოდა ცხინვალულ ოსებს. ამიტომ მათ დახმარებისთვის მომმართეს, მოხიჯეს ჩავსულიყავი ქარელში და ჩამომეყალიბებინა ქართველთა ჯგუფი. მაგრამ, სიმართლეს ვიტყვი, უარი ვუთხარი, ვინაიდან თუ ეს საკითხი ადრე თუ გვიან მთავრობის დონეზე იქნებოდა გადაწყვეტილი, შეიძლება ჩვენივეს და პირადად ჩემთვის იგივე სახელი დაერქვათ, რასაც ოს სეპარატისტებს უპახნენ.

1991 წლის იანვრის პირველ რიცხვებში მივედი ჩემს მეზობელ ომარ კოჭლამაზაშვილთან, დავეჩვეთ საუბარი ჩვენს სატყეარზე. წინა დღეს ახლად არჩეული უჩენავი საბჭოს თავმჯდომარე ზვიად გამსახურდიამ ტელევიზიით მიმართა ქართველ ხალხს და მოწოდდა ერთად დგომა, მოხალისეთა ჯგუფების შექმნა სამანაბლოს ქართველობის დასაცავად. მე ვიქე, რომ როგორც იქაურ კაცს, არ მაქვს უფლება გულხელდაკრეული ვიჯდე თბილისში და ტელევიზიით ვუყურო ქართველი ხალხის ბენოციდს.

სსრ კავშირის პრეზიდენტს მ.ს. გორბაჩოვს

პატივცემულო მიხეილ სერგის ძე!
ამა წლის 9 იანვარს გაიმართა საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს საგანგებო სხდომა, რომელმაც განიხილა თქვენ 7 იანვრის ბრძანებულება "საქართველოს სს რესპუბლიკაში 1990 წლის დეკემბერში მიღებული ზოგიერთი საკანონმდებლო აქტის გამო".

არ შეგეხებოდა წმინდა სამართლებრივ საკითხს, - ამასე დაპირა საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს დადგენილებაში, რომელიც უარყოფს თქვენი ბრძანებულების კანონიერ ძალას, - რადგან სსრ კავშირის პრეზიდენტსაც კი არა აქვს უფლება იურიდიული ძალა წაართვას საქართველოს რესპუბლიკის კანონებს. საქართველოს ტერიტორიაზე გარდამავალ პერიოდში მოქმედებს საქართველოს რესპუბლიკის კანონები. საქართველოს კონსტიტუციის 77-ე მუხლის თანახმად, სსრ კავშირის კანონებსა და რესპუბლიკის კანონებს შორის წინააღმდეგობის შემთხვევაში მოქმედებენ საქართველოს რესპუბლიკის კანონები.

თქვენი ბრძანებულებით გუთავაზობთ ყოფილი ოლქის ტერიტორიიდან გამოვიყვანოთ ყველა შეიარაღებული ფორმირება, სსრ კავშირის შინაგან საქმეთა სამინისტროს ჯარების გარდა. მაგრამ მხედველობიდან გამოგრაზოთ, ან ინფორმირებული არა ხართ, რომ აღნიშნულ ტერიტორიაზე ამ ჯარების გარდა, დისლოცირებულია საბჭოთა არმიის ნაწილებიც. რა უკუთ? თქვენი ბრძანებულების თანახმად მათაც არა აქვთ უფლება იმყოფებოდნენ აღნიშნულ ტერიტორიაზე და იქიდან გამოყვანილ უნდა იქნენ.

თქვენმა ბრძანებულებამ შეადარა მთელი ქართველი ხალხი, აგრეთვე რესპუბლიკის არაქართველი მოსახლეობა, უამისოდაც მტკიცებულად რომ განცილებს შიდა ქართლის - ყოფილი სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის რეგიონში მომხდარ ამბებს, ყოფილი სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქი უკანასკნელი წლების მანძილზე ექსტრემისტთა ხელში, რომლებმაც ხელმძღვანელი პოსტები დაიკავეს ოლქის ხელისუფლების ორგანოებსა და საზოგადოებრივ ორგანიზაციებში, გადაიქცა ანტიქართული ისტერიის კერად, 1989 წლის ნოემბრიდან კი ფაქტობრივად და იურიდიულად დამოუკიდებელი სახელმწიფოს შექმნის პლაცდარმად, რაც იმის მომასწავლებელი იქნებოდა, რომ საქართველოს რესპუბლიკას წართვან მისი ოდინდელი ტერიტორია, რომლის შენარჩუნებისთვისაც ქართველი ხალხი 2000 წელზე მეტ ხანს იბრძოდა.

"სუვერენული რესპუბლიკის" შექმნისთვის ოსი ეროვნების ექსტრემისტთა მოქმედებას მაშინ, როცა ასეთი არსებობს კავკასიონის ქედს გადაღმა, არ შეიძლება არ გამოეწვია ქართველი ხალხის ერთსულოვანი წინააღმდეგობა.

მთელი პასუხისმგებლობით ვაცხადებთ, რომ არ არსებობს არავითარი "ოსეთის სამხრეთი". არის მხოლოდ შიდა ქართლის რეგიონი, სადაც გარკვეული დროითაც ცხოვრობენ ჩრდილოეთ ოსეთიდან გადმოსახლებული ოსი ეროვნების პირები, რაც დამტკიცებულია ქართველი ხალხის მატერიალური და სულიერი კულტურის ძეგლებით. ეს ოდინდელი ქართული მიწა-წყალია, რომლის წართმევა საქართველო ხალხი არ შეურიგდება, სანამ ცოცხლობს თვით ხალხი.

საჭიროდ მიგვაჩნია ხაზგასმით აღნიშნოთ, რომ არც ერთი ეროვნული უმცირესობა საქართველოში არ განიცდის არავითარ შეზღუდვებს ეროვნულ-კულტურულ ავტონომიის განვითარებაში. ეს ფაქტია, რომლის შემოწმება ადვილია. მაგრამ ფაქტია ისიც, რომ ყოფილი სამხრეთ ოსეთის ოლქის ხელმძღვანელობა ახორციელებდა ამჟამად დისკრიმინაციულ პოლიტიკას რეგიონში მცხოვრები მკვიდრი ქართველი მოსახლეობის მიმართ.

და როცა ამ პირობებში ოსი ეროვნების სეპარატისტები შეუდგნენ დამოუკიდებელი სახელმწიფოს შექმნას, ურთიმიხედვით თითქოს შეუძლებელი იყო რეგიონში მცხოვრებ ოსთა ეროვნული კულტურის განვითარება, ქართველი ხალხის მოთხოვნების ფილად აიყოს - ოლქის გაუქმება ერთადერთი სწორი გადაწყვეტილება გახდა შექმნილ სიტუაციაში. ამ აქტმა არა მარტო ერთხელ და სამუდამოდ ბოლო უნდა მოეწოდებინათ სეპარატისტულ მოქმედებას, არამედ აღადგინოს კიდევ ისტორიული სამართლიანობა.

შემდგომში მოვლენები კარგად მოგეხსენებათ, ისინი ჩამოყალიბებულია საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს 1991 წლის 9 იანვრის დადგენილებაშიც.

განსაკუთრებით მიუღებელია ბრძანებულების დებულება რეგიონიდან საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს ქვედანაყოფების დაუყოვნებლივ გამოყვანის შესახებ მაშინ, როცა აქ თარეშობენ ოსი ექსტრემისტები, ტერიტორია აშინებენ საქართველო მოსახლეობას. მაგრამ მთავარი ის არის, რომ ვერც ერთი სტრუქტურული სახელმწიფო ვერ დაუშვებს, რომ მის ტერიტორიაზე წარმოიქმნას სამართლებრივი ვაკუუმი, რომელიც იმთავობაში შეიარაღებული ძალები, მის ორისდობიერებას რომ არ ექვემდებარებიან და მისი სახელმწიფო ინტერესების სახიანოდ რომ მოქმედებენ.

ამა წლის 7 იანვრის ბრძანებულების შესაგვის აქტები ხელს არ უწყობენ ვითარების სტაბილიზაციას, არ აწვებენ დაძაბულობას რეგიონში, პირიქით, ამხნვევენ სეპარატისტებს, ექსტრემისტებს უბიძგებენ აქტიურობისკენ. სწორედ ამ ბრძანებულების შემდეგ, ვითარება რეგიონში დრამატულად გათულდა, დაიღვრა სისხლი. გვესმის, რა თქმა უნდა, რომ ძალით, რომელიც თქვენ გაქვთ, შეგიძლიათ სცადოთ ჩაახშოთ ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობა საქართველოში, მაგრამ როგორი იქნება ამ გამარჯვების ფასი?! და განა ეს გამარჯვება იქნება?!

გასათვალისწინებელია, რომ საქართველოში მცხოვრებ ოსთა უმრავლესობის ნებაა დაამყაროს რეგიონში მშვიდობა და თანხმობა, კვლავაც განათავაროს ეროვნული კულტურა, რისთვისაც სულაც არ არის საკლებული პირობები, რასაც ნათლად მოწმობს ჩრდილოეთ ოსეთის რესპუბლიკაში შექმნილი ვითარება, სადაც ეროვნულ - კულტურული ავტონომიის დონე გაცილებით დაბალია.

რაც უფრო ადრე მისხედებიან ხელისუფლების საკავშირო ორგანოები, თუ როგორია შიდა ქართლში ნამდვილი ვითარება, და სათანადო პოზიციას დაადგებიან, მით უფრო სწრაფად მოხდება მდგომარეობის სტაბილიზაცია რეგიონში.

საჭიროა სეპარატისტებმა გაიგონ, რომ მათ არ უნდა იქონიონ ცენტრის მხარდაჭერის იმედი და უნდა შეურიგდნენ დამარცხებას. დარწმუნებული ვარ, რომ სამართლიანობა გაიმარჯვებს!

**საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს
თავმჯდომარე
ზვიად გამსახურდია
1991 წლის 12 იანვარი**

დავიწყებული სამაბლო. უფრო დიდი ტკივილებს გან მიჩქარა დიდი ტკივილი. მამა-პაპათა სამოსახლეობიდან აყრილი ხალხი. ეროვნული სულისთვის შეურაცხყოფილი ხეიმი გაბარებული ოსებისა. ნიშნის მომგები გამოხედვა რუსეთის კრემლიდან. ... და სამაბლოელი ბიჭების შურისძიებით სავსე დღეები და ღამეები. ... და საქართველოს იმედი: დაუგანგავი, მფუტყავი, სამართლიანი მრისხანებით სავსე.

1992 წლის 24 ივნისს, დაგომისში, ევლად შევარდნაძემ რუსეთთან ხელი მოაწერა ხელშეკრულება, რომლის ძალითაც სამაბლოში "მშვიდობა" დამყარდა. რეგიონში "სამშვიდობო ინტერნაციონალური" ძალები შეიყვანეს. მათ მიზანს დაპირისპირებულ მხარეთა დაშორებობა და იარაღის ამოღება შეადგენდა. ცხინვალს მიმდებარე ქართული ჯარი გამოიყვანეს კონფლიქტის ზონიდან. ასე გადაჩრა ხოსთა მთავარი გამაგრებული პუნქტი. "სამშვიდობო ძალებმა" მოქმედება დაიწყეს. საქართველოს ტელევიზია სიამაგით გვაუწყებდა, თუ როგორ იღებდნენ მოსახლეობისგან იარაღს "ინტერნაციონალური ბრიგადები". ტელევიზია არაფერს ამბობდა, თუ რა ხდებოდა "იქით",

ამდგან არც ისე უბრუსაა გაზაღებოდა...

რადგანაც "იქით" არაფერიც არ ხდებოდა. იარაღს მხოლოდ ქართული სოფლების მოსახლეობას ართმევდნენ. ტყე-იამურქვევები, ავტომატები, მძიმე ტექნიკაც, რომელიც მოსახლეობას საკუთარი ფულით შექნდა შექმნილი, ან ზვიად გამსახურდიას ხელისუფლების დროს მიღწეს თავიანთი სოფლებში, ხეობებში, გზების დასაცავად, ამ ბრიგადების ხელში გადადიოდა. იარაღის ჩამორთმევაში ყველაზე უფრო ქართული ფორმირებები აქტიურობდნენ. თავიდან არც კი სჯეროდათ სამაბლოელებს - ქართველები იარაღს როგორ წაგვარებოდა, მაგრამ როდესაც სიტყვას საქმე მოჰყვა და თბილისის ომის დროებმა და აფხაზეთის ომის მომავალმა "გმირებმა" სახლებში შევიარდნა დაიწყეს, ხალხმა იარაღი გადაძალა: ზოგმა მიწაში ჩაფარა, ზოგმა ტყეებში შეინახა. ამოღებული იარაღი კი ცხინვალისკენ მივიდა და ნარკოტრეფი იცვლებოდა.

შევიარდნა და მისი ტელევიზია უწყობნოდ დადგნენ მტრის მხარეზე. საქართველოს ტელევიზია თითქოს ყოველდღე აცხადებდა საზოგადოებას ქართველია "ენით აუწერელი სისასტიკის", "დაუნდობლობის" შემზარავი ფაქტების შესახებ... - საწყალი თავისუფლებისთვის ყური მოუთავათ, იქ ბერჩა დარჩა უცხვიროდ, გაბულივი სკვესო... ოს ქალებსა და ბავშვებს ხომ შებრალებდა არ ჰქონდათ და არ ჰქონდათ...

ამ კონტექსტში გავისხნით ერთი ფაქტი. 1992 წლის გაზაფხულზე სოფელ კეხეთან, დღესაც დაუდგენელმა პირებმა ოსი მგზავრებით სავსე ავტობუსი დაცხროდნენ. უმალ ტელევიზიით გამოხდოდა ე.შევიარდნაძე. ღრმა ჭმუნვას შეეპყრო მისი სახე, თვალები კი მრისხანებას ასხივებდა. ფაშისტები ვართო, - ბრძანა, - ეს ამავე არ უნდა გვეპატოს, ოსთა სიცოცხლის ხელყოფის სამრედი შემთხვევის შესახებ მთელ მსოფლიოს უნდა ეუწყოსო... გოგა ხაინჯრავას ტრადიციებზე გაზრდილმა ჩვენმა ტელევიზიონალისტებმაც არაერთი გულსამაჩუყებელი გადაცემა უძღვრეს კვირის ტრადიციას.

იმვე წელს სოფელ ოსურისთან მოხდა შეტაკება ქართველებს და ოსებს შორის. მტრმა რვა ქართველი ვაკაცი დააღწევა. ბიჭები დაჭრილები იყვნენ, ცოცხლები. ოსებმა ჯერ სასტიკად აწამეს, მერე კი ჯვარედინად დააწყვეს, ბენზინი გადაასხეს და დაწვეს "პატარა მუთაქით მოიტანეს ჩემი დამწვევი ბიჭი, იმის მეტი აღარ დარჩენილიყო ჩემი ვაკაცი, ჩემი გურამი - ამბობს გურამ გოგიშვილი, გოგია გოგიშვილი, - ერთი სამძიმარი მაინც ეთქვათ, პირიქით, ჩვენი ბიჭები გაამტყუნა შევიარდნაძემ. ცხინვალში წავიდა, გზად, დამწვევი ბიჭების ადგილზე მანქანაც არ გაუჩერებია. ოსებთან უკვე არაფერი. ყასიდად მაინც გადავხუჯიანო. თორემ რა გულიც ჩვენზე აქვს, ყველამ კარგად ვიცით!"

ასე, ქართველები ყოველთვის დამნაშავეები არიან, ოსები ყოველთვის მართლები. ქართველის დამცირება, მიწასთან გასწორება, ცოცხლად დაწვევა კი არაფერია, მკვლელობა ოსის მოკვლა კი ტრადიციული, ქართველთა "ფაშისტური ბუნების" დასტურია. შედრე სამაბლოს

მოსახლეობა. ყველაზე მწარე აღმოჩნდა ის იყო, რომ საქართველოს ხელისუფლება მტრის მხარეს გადავიდა, მტერი კი აურაცხელი იყო - გინდ ოსი, გინდ რუსი და... გინდ ქართველი. გამწარებული სამაბლოელი ბიჭების ცხინვალში ღრმად მთელ საქართველოში გაიშალა და უმასხოდ ჩაიკარგა რუსეთის მარიონეტების მიერ ახორბეულ ქვეყანაში.

უმბოლოველად დამარცხებული, თავისი სახელ-კარდან აყრილი ქართველობის ნაწილი თბილისში, სასტუმროებშია უპატრონოდ მიყრილი, მთელი ნაწილია, რის ვაი-ვაგალბით, ახალი საცხოვრებელი გაიჩინა და ქართულ სოფლებს შევიხარა. და მაინც, ყოველთვის მიუხედავად, მათ ბოლო დრომდე ჰქონდათ იმედი, რომ აუცილებლად დაბრუნდებოდნენ თავიანთი სამშობლოში, ბრძოლით მოპოვებდნენ მამა-პაპის მიწას ცხოვრების უფლებას. მარიონეტებს საქართველო განადგურების ახალ ფაზაში შეჰყავთ. ახლა ეს იმედიც იწურება. სამაბლოელები ნელ-ნელა ეგვევიან თავიანთი დამცირებულ ყოფას. ან რა ხმა ამოეღებათ - ისინი ხომ "ფაშისტები", "მკვლელები" და "დამნაშავეები" არიან. ან კი როდის ყოფილა ქართველისა სამაბლო. იმ მიწაზე ხომ უსხვარზე უსხვარი დროიდან ჯაკო ცხოვრობდა...

ამაწინაა, კიდევ ერთი რებორტაჟი გადაცა საქართველოს ტელევიზიით ოს "შევიარდნაძის" შესახებ. დედაქალაქელი ადამიანის უფლებათა დამცველები ერთ-ერთი ევროპულ სამართალდამცვე ორგანიზაციას გაუხადნენ კახეთში - მოდით, გიჩვენებთ გამსახურდიას "პროვინციული ტერორისტების" მიერ ჩაგრული უწყინარი ოსების მდგომარეობა როგორ კარდინალურად გამოვასწოროთ. კერძოდან ოსნი გვემუქრებოდნენ, - ეს ერთი გვიპატებოდა, მეორედ აღარ გაბედით ჩვენი შევიარდნაძე; თავისუფლებაზე ვიჭრს გულშიც წუდარ გაიფლავებთ. ერთმა ნუდმეტად გახალისებულმა "ბავთარის ჩამოშავაძმა" ტელეკამერის წინ შეიკუნტურმა კიდევ. ტაში შეიპოვრა: პ. როგორ იყ, "ზვიად, ზვიადს" რომ იძახდით - "ცოდებო" შეგახსენა. საკვლელო ოსების წინაშე "ჩვენმა" ბიჭებმა დანაშაული იგონეს, სირცხვილით თავები ჩაქინდნენ, - ჩვენი რა ბრალია "პროვინციული ფაშისტთა" ცოდვები. ჩვენ სხვანი ვართ - ევროპისა და მსოფლიოს ინტეგრაცია ჩვენი მიზანია...

მთელ ამ "ტორელანტურ" (შევიარდნაძის გამოთქმა გახლავთ) კამპანიის დოკიური დასასრული უნდა ჰქონოდა და თორივე კვირის წინ მოქალაქეთა კავშირის მიერ ეროვნულ უმცირესობათა გამართულ შეხვედრაზე გამოხდობის, საქართველოში ინტერნაციონალური დამარტორის (ესეც შევიარდნაძის გამოთქმა) შექმნის უკვდავი იდეის ავტორმა განაცხადა: უნდა გამოეყვადო, დამნაშავენი რომ ვართ, უნდა ვვახლოთ ოსებს და ბოდიში მოვუხადოთ...

ამ ბოდიშმა შევიარდნაძისადმი ზიზღით აკანკალა მთელი სამაბლო. "შევიარდნაძის" შეუძლია პირად ვისაც უნდა, იმას მოუხადოს ბოდიში, ქართველების სახელით კი ნურავის ებოღებოდა. ქართველი ვართ თავად აგებს ოსები გაკეთებულ საქმეებზე პასუხს, მიიუშვებენ, რომ არავითარი დანაშაული არც ოსების და არც სხვა რომელიმე ერის წინაშე არ მავიძობის. ოსებმა იმდენი და ისეთი ვანდალიზმი ჩადიდნენ, რომ სახელმწიფოს მთავარი, თუ ის ნორმალური ადამიანია, ამას არ უნდა ამბობდეს. ყველა სამაბლოელი ასე აქტიურობს. ოსებმა იმდენი დანაშაული აქვთ ჩვენს წინაშე, რომ მე ვერ წარმოვიდგინა, როგორ უნდა ეპატოთ. ამ დამცირებულ მდგომარეობას ჩვენ არ შევიარდნაძემ. მაგრამ ძალაც არ გვაქვს, განიარაღებული ვართ. ჩვენი დაბეჭევა კომუნისტების დროიდან, განსაკუთრებით შევიარდნაძის მიმართობის ხანიდან დაიწყო. მაშინ დაიკვება და დღეს რენეგატის და გამაყდველის ხელით შესრულდა სამაბლოს "კანონიერი" ჩამოშორება საქართველოსგან" (ელენე ქრისტესიაშვილი).

"უძლიერი ყოველთვის ბ... ბბრალიანა" - ენას უციფებს გაქვლილი და პატივყრული თეიმურაზ ხევისთავი. "ჯაკომ ცოლი არ ვიცის... მამა, მამა! ყველაფერი ჩვენია, ჩვენი! დედას გიტრებდით, დედას!" - გრვინავს ჯაკო.

ბოლო სამი წლის განმავლობაში შევიარდნაძის ხელისუფლება მუხლანურ-

ლად მოღვაწეობდა სამაბლოს ქართული მოსახლეობის დაუფლურებისთვის, მისი ნების და ღირსების დაქვეითებით. გუნვისთვის. მეორეს მხრივ კი, ყველაზე ნაირად ცდილობდა "ოსებს" შექმნილ მრევლებს, სოფლებს მათ დასაბრუნებლად ცხინვალში, კახეთში, ბორჯომის ხეობაში. მე თავად სწორად მისაუბრა ვლადიკავკაზში აქედან გაქცეულ ოსებიან და ვიცი, რა სიყვარული აქვთ შევიარდნაძისა. ერთმა ოსმა შემომადგა: მამა არ იბრუნებს შეილებზე ისე, როგორც ეგ სოფლებს ჩვენზე. ამ სოფლებს კი თავისი შედეგები მოაქვს: ჯაკომ დონიან შემოიღო და ყოველ წინადადებას ასე ამთავრებს: დედას გიტრებო... ფულსაც ისევ აფროვებენ და გზავნიან იმ ცენტრში, რომელიც "დიდი ალანის" შექმნისთვის იფვის.

ოსები მიხედნენ რა, რომ საქართველოს ფაქტობრივი ხელისუფლების პოლიტიკა საქართველოს ინტერესების წინააღმდეგაა მიმართული, ყოველნაირი საშუალებით აფერხებს ქართველთა დაბრუნებას მშობლიურ კუთხეში, გადაადგნენ. ყოველი დილა სამხრეთ ოსეთის რესპუბლიკის მიმნი იწყება ცხინვალში, ოსური დროსა ფრიალებს "სამხრეთ ოსეთში". ამ დროშით შედიოდნენ ქართველთა სახლებში, წვაენდნენ, ძარცვავდნენ, კლავდნენ, ნაბუსს ხდიდნენ. მათ

ყველაფერი შერათ: ქართველი ბიჭების დაწვევა და აკანკალი მწოლარე ბავშვების დახრბობაც. ახლა შევიარდნაძის "ტორელანტური" პოლიტიკა ამხედბთ - მომავალშიც ყველაფერი შეგრეობათ და კვლავ განახლდა თარეში უიარაღოდ დარჩენილ ქართულ სოფლებში - იტაცებენ საქონელს, ძარცვავენ მოსახლეობას, ოს "პოლიტიკოსებს" გორისკენაც გამოიზიდათ თვით. ისინი საუკეთესოდ არიან შეიარაღებული. როგორც მოგახსენეთ, "სამშვიდობო ძალები მათ იარაღს არ ართმევდნენ, პირიქით. ვიდრე რუსეთის ჯარი საქართველოს ტერიტორიაზე იდგება, მათ ამ იარაღს არავინ წაართმევს. შევიარდნაძისთვის მთავარი საცემისე "პროვინციული ფაშისტია" და "დიდი ოსეთის" შექმნის მოტრფიალე ოსის თოვთ სწორედ ამ "ფაშისტთა" დამინებელი.

ქართველებისთვის ოსთა ორგულბა და დელტა უცხო არ არის. ისინი, როგორც წესი, მაშინ უპირისპირდებოდნენ ქართველებს, როდესაც აქ უკანსკნელთ დიდი განსაცდელი ეწვეოდათ ხლემე. ასე იყო ისტორიულად, ასე იყო ამ საუკუნის დასაწყისშიც, - მტერთა მიერ ყოველმხრივ შევიარდნაძე ახლად შექმნილ სახელმწიფოს ოსებმა სურვილს მახელი ჩასვეს და დამის მცხეთასთან დაკედდინეს სახლვარი, სვეტიცხოველი კი ოსური კულტურის (?) ძეგლად გამოაცხადეს.

ჩვენ მოწმენი ვართ ოსთა გაუგონარი მუხანათობისა ბოლო წლებში. ამ ომმა გამოიარჩა, თუ რა ზიზღს ინახავდნენ ისინი ქართველთა მიმართ. ამ ომმა საბოლოოდ დაგვანახა, რომ მონური "სენი წიბი" უმალ ჯაკოსულ "დედას გიტრებო, დედას"-დ გადაიქცევა, როგორც კი სისუსტესა და დევრობილებმა შეგატყობს "პირგაპარსული" ჯაკო.

ჯაკოსადმი, ჯაკობისადმი დამორჩილების შედეგი კი "შეზარავი და თავ-სარდაცვილია. ჯაკობისადმი დამორჩილება არის სენობრივი, მორალური დაცემა, გათავისებება და ადრე თუ გვიან იგი მონობით დასრულდება. სამაბლოს ამხედბენ ამ მონობისთვის ისევე, როგორც მთელ საქართველოს. აქც ისევე, როგორც საქართველოს ნებისმიერ სხვა კუთხეში, პატივყრული და დაორბუნებულია ქართული და ქართველი, წახალისებული და ქება-დიდებათ შემკულია ყოველივე ანტიქართველი.

... მაგრამ სამაბლოელები ჯერ არ გატეხილან, ჯერ კიდევ მაგრობენ, ან კი "გატეხით რა იქნებასი". კიდევ ორ-დობიან და გაიხედებიან ქრისტესწავილები, ვეღვაშელები, ბერაშელები, ყულაშელები, გოგიშელები, ოქროპირიები...

სამაბლოში მომავალი დიდი ბრძოლებისთვის ემზადებიან; მათ არ სურთ "რუსული მშვიდობა". დამარცხებულთა მშვიდობა. სამაბლოელი ელოდება ოსენ გმირის დაბეჭებას, გამარჯვებისთვის რომ გაიყოლებს ხალხს და შეღასულ ღირსებას აუდგენებს დაცემულ საქართველოს.

აქედან არც ისე შორია პასაღუ-თამდე...

დ. გიგაური

დ. გიგაური

კანონმდებელი აუცილებელია თუნდაც იმიტომ, რომ საზოგადოების იმ ნაწილშიც კი, რომელიც არ ცნობს არსებულ რეჟიმს...

ჩვენი აზრით, ყოველივე ეს ერთ მიზანს ემსახურება: საყოველთაო დაბნეულობის, უიმედობის ფონზე კონფორმისტული განწყობილების შექმნას და ხალხის დარწმუნებას, რომ ქვეყნის შევლა მხოლოდ ახალი, "კარგი" ხელისუფლების არჩევითაა შესაძლებელი.

ამ ილუზორული თეორიის პროპაგანდისტებად ძირითადად გვევლინებიან პუტჩის შემდგომ, აგრეთვე ბოლო ხანებში წარმოჩენილი დაჯგუფებები, რომლებიც თითქოსდა მილიანად იზიარებენ გადატრიალების ჩვენებულ შედეგებს...

ამ ილუზიის დაწვრივას ხელს უწყობდა თავად ხუნტის პროპაგანდაც, მაგალითად, გ. ჭანტურას ცნობილი განცხადება, რომ "სეიდანსებები" მოვლენ არჩევნებზე, რათა დაამარცხონ დემოკრატები და პარლამენტში თავიანთი ძალები გაიფანტონ...

დღეისა და დღეის პირობებში ავტორიტარულ ხალხისთვის უფრო "სანდო" პირებს ირჩევენ, ავტორიტარული საშუალებებიც ამ შემთხვევისთვის უფრო "სამომხელაა" - არა ტელევიზია, რომლის მიმართ უნდობლობა თავად პუტჩისტურ საზოგადოებას მოეძალა, არამედ ხალხში საუბრები, ჭორები, ფსევდო-ეროვნული ძალების დარაზმვა, სპეკულირება პრეზიდენტის სახელით, მიმართვებით, პორტრეტებით...

რა იყო გუშინ

არჩევნებში მონაწილეობის აუცილებლობას სხვადასხვა ძალები თითქმის ერთი და იმავე მოტივებით ხსნიან, მაგრამ თითქმის ყველა მათგან არგუმენტად იყენებს ზვიად გამსახურდიას პოლიტიკურ პრაქტიკას:

- მანაც ხომ მიიღო მონაწილეობა კომუნისტურ არჩევნებში და გაიმარჯვა კიდევ.

ზვიად გამსახურდიამ თავის დროზე ამოწურავე პასუხი გასცა ე.წ. კონგრესში ოპონენტებს, რომლებიც მას ამის გამო კოლუმბოვანი იმედი სდებდნენ ბრალს (და რომლებმაც მოგვიანებით არც ორჯონიკიძის გზა ითაკილეს და არც "ქურდული გაგების" არჩევნები!). მოუხდევად ამისა, ჩვენ საჭიროდ მივიჩნევთ მაცდური სახით მოტანილი ეს დებულება საგანგებოდ განვიხილოთ.

- უპირველეს ყოვლისა, ვიდრე ზვიად გამსახურდია და მის გარშემო შემოკრებილი ეროვნულ-პოლიტიკური ძალები მონაწილეობას მიიღებდნენ კომუნისტური უმადლესი საბჭოს მიერ დანიშნულ არჩევნებში, მათ საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე მოახდინეს მოსახლეობის მობილიზება და ეროვნული სახელმწიფოებრიობის აღდგენისთვის საერთო სახალხო მოძრაობის აღზევება. ეს იყო იმდენად მასობრივი და ყოვლისმომცველი პროცესი, რომ

იქნება თუ არა საქართველოში მომავალი არჩევნები, არავინ უწყის: არ არის გამოცხადებული, არსებულმა რეჟიმმა საერთოდ უარი თქვა ხელისუფლების ფორმირების ამგვარ პრაქტიკაზე, მით უფრო, რომ ყველასთვის ისედაც ნათელია - ისინი არ ამირებენ ძალაუფლების დათმობას, ხოლო რაკი მათი რეალური რეიტინგი უკვე მინუსების შკალაზე მერყეობს, მმართველობის სადავების შენარჩუნება მხოლოდ ფალსიფიცირებული, წინასწარ ნაყიდი არჩევნებით იქნება შესაძლებელი. მაშ რაღა საჭიროა თავის მოტყუება, დემოკრატიზმის თამაში, ფულის ხარჯვა საარჩევნო კამპანიაზე და ა. შ.

არ არის გამოცხადებული მეორე ვარიანტიც: დეპუტატთა ყაყანი და პრეტენზიებით თავმოებურებულმა შეგარდნამ საერთოდ დაშალა პარლამენტი. ამის შეფარული სურვილი მან უკვე გამოთქვა კიდევ 22 მარტის სხდომის შემდეგ მიცემულ ინტერვიუში. საუბრალია, ეს ნაბიჯი არ იქნება აღქმული საქართველოში დემოკრატიის შეზღუდვად, რამეთუ ყოფილ საბჭოთა სივრცეზე პრეცედენტი უკვე შედგა - ესაზხეთის პრეზიდენტმა ნახარბაევმა დაითხოვა პარლამენტი, ბელორუსიის პრეზიდენტმა კი მოუწოდა ხალხის რჩეულთ თვითონვე მიიღონ გადაწყვეტილება თავიანთი უფლებამოსილების შეწყვეტის თაობაზე - და არც ერთი შემთხვევა არ ყოფილა მტკიცებულად

აღქმული არც დსთ-ს წევრი ქვეყნების, არც დემოკრატიის მმართველი წრეების მიერ.

მიუხედავად ამისა, ყველა არჩევნებზე ლიბერალური, კველა არჩევნებისთვის ემზადება. მეტიც: არჩევნებისადმი დამოკიდებულება ორმხრივი საეკულაციისა და, ზოგჯერ, ფსიქოლოგიური ტერორის იარაღადაც კი იქცა. რიგი პოლიტიკური ძალები, არსებითად, უკვე ჩაერთნენ წინასწარჩვენო კამპანიაში, მეორე ნაწილი კვლავ ბოიკოტის პრინციპის ერთგული რჩება. მაგრამ არაიან ისეთებიც, ვინც მერყეობს, ან ბოლომდე არ ამკვავნებს თავის პოზიციას; ისეთებიც, ვინც უკომპრომისობის დეკლარირების მიუხედავად, არც მკაფიოდ განმარტავს არჩევნებში მონაწილეობის დამლუკველობას და არც ქმედით ნაბიჯს დგამს, რათა ბოიკოტი ვიწრო წრეში გაცხადებული პრინციპის მაგივრად რეალურ საერთო-სახალხო დაუმრჩილებლობაში გადაიზარდოს. ეს ვითარება ყველაზე მეტად სწორედ მათ წიქვილზე ასხამს წყალს, ვინც ხელისუფლებასთან გარიგების სურვილს ეროვნული მოძრაობის უსუსურობით ხსნის.

ამიტომაც, რაოდენ ნაადრევაც არ უნდა გვეჩვენოს, თავს ვალდებულად გთვლით, ანტისაარჩევნო კამპანიის ფარგლებში, მკაფიოდ და ცალსახად განვმარტოთ,

რ ა ტ მ ა რ მ მ ნ ო ბ ო
ხ უ ნ ტ ო ს ა რ ჩ მ მ ნ მ მ ს

მან თავის ნებას დაუმორჩილა თვით ეროვნული უმცირესობებიც და საზოგადოებაში გამოკვეთილი პოლიტიკური ორიენტირები დაამკვიდრა. ეროვნულ განმათავისუფლებელი მოძრაობა და პირადად ზვიად გამსახურდია უკვე 1990 წლის არჩევნებამდე განსახლვრავდა პოლიტიკურ ვითარებას, რომელშიც მიმდინარე მოვლენებს რეალურად აკონტროლებდა პოლიტიკურად აქტიური, იდეურად მომართული მოსახლეობა.

ამიტომაც უფრო ზუსტი იქნებოდა გვეთქვა, რომ ეროვნულმა მოძრაობამ არჩევნებში გაიმარჯვა თავად არჩევნებამდე გაცილებით ადრე სწორედ ერის გამოდგომების, მისი მოქალაქეობრივი პასუხისმგებლობის აღზრდის გზით. და ამ გამარჯვების გარანტი იყო თავად ხალხი, მისი შინაგანი თავისუფლების ხარისხი, რომელიც - გადაჭარბების გარეშე შეიმძღვება ითქვას - მიღწეული იქნა სწორედ ზვიად გამსახურდიას ყოველდღიური, დაუღალავი გარჯის შედეგად. 1990 წლის 28 ოქტომბერს მხოლოდ იურიდიულად გაფორმდა ამ ტიტანური შრომის შედეგი.

ამის მიღწევა შესაძლებელი გახდა მოუხედავად გადემოკრატებულ კომუნისტთა აქტიური "პერესტროიკული" პროპაგანდას, რომლის არსენალიც ძირითადად ეკონომიკური სუბრენტებისა და არსებული ინტეგრირებული სისტემის რეფორმირების ტერმინოლოგიით შემოიფარგლებოდა, ანუ არსებითად იმპერიის განახლების იდეით.

- ზვიად გამსახურდიამ, 25 მარტის წმინდა კომუნისტური, ერთპარტიული არჩევნების ბოიკოტისა და ჩაშლის შემდეგ (რაც დღემდე ვერ მოუნელებია ბევრ ფსევდო-დემოკრატს), აიძულა გუმბარაძის მმართველობა: ელარებიანა 1921 წელს საქართველოს ოკუპაცია-ანექსიის ფაქტი და შემდგომი 70-წლიანი პერიოდი განესახლვრა როგორც ოკუპირებული ქვეყნის მდგომარეობა; დაენიშნა საყოველთაო მრავალპარტიული არჩევნები; მიედო დემოკრატიული საარჩევნო კანონი, რომელიც საშუალებას აძლევდა ყველა მეტ-ნაკლებად ანტი-საბჭოთა ძალას თანაბარ პირობებში მოეპოვებინა მისი შესატყვისი ადგილი ახალ პარლამენტში.

სწორედ ზვიად გამსახურდიას და "მრავალი მაგიდის" პოლიტიკურ ორგანიზაციათა ძალისხმევით, და არა გუმბარაძის კეთილი ნებით, იმხანად

საქართველოში შეიქმნა დემოკრატიული სამოქმედო სივრცე, რომელშიც ნებისმიერ პოლიტიკურ პარტიას საკუთარი პრეტენციების გამოვლენის შესაძლებლობა მიეცა.

- დაბოლოს, 1990 წლისათვის უკვე არ არსებობდა საქართველოს კანონიერი, 1921 წლის ოკუპაციის შედეგად განდევნილი ხელისუფლება და ეს პრაქტიკულად შეუძლებელს ხდიდა სტატუს-კვოს აღდგენას.

გარდა ამისა, როგორც შემდგომაც დადასტურდა, ქვეყანაში იმხანად (ახლაც და ყოველთვის) არსებობდა ორი კონკურენტუნარიანი ურთიერთ-დაპირისპირებული ძალა - კომუნისტები და ნაციონალისტები. შესაძლო დაჯგუფება ე. წ. დემოკრატებისა არსებითად პირველის სახეცვლილი, თანაც მცირერიცხოვანი, დაქსაქსული განსტოებაა, რომელიც დაპირბობდა ყველაში ვერასოდეს მოიპოვებს ვერც ხალხის დიდ მხარდაჭერას, ვერც სოლიდურ რაოდენობას პარლამენტში. 25 მარტის არჩევნების შედეგი დაახლოებით ისეთივე იქნებოდა, როგორც 11 ოქტომბრისა: კომუნისტური უმრავლესობით და ფსევდო-დემოკრატიული უმცირესობით, რომელსაც ჯერაც არ მოუხდია დისიდენტობის საქმწავილი სენი.

საბჭოური "პერესტროიკის" იმ ადგილად ეტაზე, იმპერიისთვის პრინციპული მნიშვნელობა ჰქონდა, რომ უნ რესპუბლიკებში ჰყოლოდა, ერთის მხრივ, მოსახლეობის განწყობისთვის შესატყვისი, მეორეს მხრივ კი - ცენტრის მიმართ დოიადღური ხელისუფლება, რომელიც განეიტრატლებდა ვითარებას, მოუშვებდა ჭანჭიკებს, სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის იდეის საპირისპიროდ, საზოგადოების ყურადღებას გადაიტანდა დემოკრატიული იდეალებისა და სოციალური კეთილდღეობის მიღწევაზე, განმათავისუფლებელ ძალებს კი ბუნებრივად მოაქცევდა პოლიტიკურ ობოლაციაში. სწორედ ამისთვის იყო შემუშავებული კონგრესის ვითომდაც რადიკალური, არსებითად კი - აბსურდული იდეა.

ამიტომ, ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის ჩართვა არჩევნებში, თანაც მისი ძალისხმევით შექმნილ მეტად მომგებიან ვითარებაში, გამართლებული იყო როგორც პრაქტიკული, უფრო ზუსტად კი - ტაქტიკური თვალსაზრისით, ისე პრინციპული იდეური მოსაზრებებით.

ამის ალტერნატივად კონგრესის მანით შეპყრობილი ფსევდო-რადიკალები საზოგადოებას სთავაზობდნენ პარალელური არჩევითი და მმართველობითი სტრუქტურების ჩამოყალიბებას, რაც სამოქალაქო ომის გზას წარმოადგენდა. მათ ეს იდეა მოგვიანებით განხორციელეს კიდევ, მაგრამ არა კომუნისტური მმართველობის, არამედ ხალხის მიერ არჩეული კანონიერი უზენაესი საბჭოსა და პრეზიდენტის წინააღმდეგ.

ბოიკოტის აუცილებლობა

დღევანდელი ვითარება სრულად განსხვავებულ პირობებს გვთავაზობს და, შესაბამისად, სრულიად სხვა გადაწყვეტილებებს გვკარნახობს.

პირველი და ნებისმიერი პოლიტიკური ძალისთვის გასათვალისწინებელი პირობაა ის ფაქტი, რომ დარღვეულია საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობა, საქართველოს იურისდიქცია (განურჩევლად იმისა, კანონიერად მივიჩნევთ თუ უკანონოდ თბილისში არსებულ მმართველობას) არ ვრცელდება ქვეყნის ტერიტორიის მნი-

შენელოვან ნაწილზე. ამდენად, არჩევნების ჩატარება დარჩენილ ტერიტორიაზე ნიშნავს ფაქტობრივი ვითარების იურიდიულ გაფორმებას. ამ შემთხვევაში სოხუმსა და ცხინვალში არსებული რუსეთის მართებელი რეჟიმების მიერ კონტროლირებად ტერიტორიებზე განხორციელებული ნებისმიერი პლემბისციტი იძენს იურიდიულ ძალას, ვინაიდან ორივე მხარე (ერთ შემთხვევაში, ქართულ-ოსური, მეორეში - ქართულ-აფხაზური) შტოვი შეთანხმებით აფიქსირებს მათი იურისდიქციის გავრცელების არეალს. მომავალში ეს გარემოება სეპარატისტული რეჟიმების მმართველთათვის, შესაძლოა, საერთაშორისო დონეზეც კი მყარ იურიდიულ არგუმენტად იქცეს.

მეორე პირობა საქართველოში არსებული ფაქტობრივი ხელისუფლების არალეგიტიმურობა, უკანონობა, ოლნდ წენ ზუსტად და კონკრეტულად უნდა განესაზღვროთ ამ უკანონობის მასშტაბები. ეს ხელისუფლება უკანონოა, ვინაიდან:

- იგი დამკვიდრდა კანონიერი ხელისუფლების შეიარაღებული გზით განდევნის შედეგად;

- იგი სამართალმემკვიდრე უკანონო "სამხედრო საბჭოსა" და "სახელმწიფო საბჭოსი";

- 1992 წლის არჩევნები დაინიშნა და ჩატარდა უკანონო ორგანოს, "სახელმწიფო საბჭოს" მიერ მიღებული არადემოკრატიული კანონის საფუძველზე, საგანგებო სამხედრო მდგომარეობის დროს, ხალხის ნების დათრგობისა და ტერორის პირობებში. საერთაშორისო შეთანხმებებისა და არჩევნებში მონაწილე პარტიების მიერ დაფიქსირებულ იქნა თავად ამ საარჩევნო კანონის უნებოდ დარღვევის, ფალსიფიკაციის, მოსახლეობაზე ძალადური ზეწოლის მრავალრიცხოვანი ფაქტი;

- არჩევნები არ ჩატარებულა ქვეყნის ტერიტორიის მნიშვნელოვან ნაწილზე და მას ბოიკოტი გამოუცხადა მოსახლეობის უმრავლესობამ.

მაგრამ ეს დებულებები ცხადყოფს არსებულ ხელისუფლების უკანონობის მხოლოდ ერთ, ასე ვთქვათ, მის ქვეყნისშიდა ასპექტს. მეორეა ის, რომ არსებული ხელისუფლება დამკვიდრდა უცხო ქვეყნის, რუსეთის სამხედრო ძალის დახმარებით, მისი მხარდაჭერით მართავდა და მართავს ქვეყანას, იყენებს რუსეთის სამხედრო ძალას თავისი ძალაუფლების განსამტკიცებლად, აწარმოებს მასთან ქვეყნის ინტერესების წინააღმდეგ მმართველ დიპლომატიურ ურთიერთობებსა და სახელმწიფოებრივ პოლიტიკას, ინტეგრირებულია მისი პოლიტიკური და სამხედრო-სტრატეგიული ინტერესების სივრცეში, თვალსაუშვას და არ აძლევს შესაბამის შეფასებას რუსეთის შეიარაღებული ძალების მიერ საქართველოს ამ თუ იმ ტერიტორიაზე, სეპარატისტულ რეჟიმებზე დაყრდნობით, განხორციელებულ სამხედრო აგრესიას, რასაც შედეგად მოჰყვა ქვეყნის ტერიტორიული მთლიანობის ხელყოფა, ამ რეგონებში ქართული მოსახლეობის მასობრივი დეპორტაცია და გენოციდი.

ფაქტობრივად, არსებული მმართველობა წარმოადგენს რუსეთის სამხე-

9 აპრილი თავისუფალი საქართველოს დღი

დრო აგრესიის შედეგად დამკვიდრებული მარიონეტულ საოკუპაციო რეჟიმს და მის მიერ დანიშნულ არჩევნებში მონაწილეობა, მის და მისი პოლიტიკის სამართალმემკვიდრედ ხდის ნებისმიერ პოლიტიკურ ძალას.

რაც შეეხება იმ ეროვნულ-პოლიტიკურ პარტიებს, რომელიც კანონიერი ხელისუფლების საფუძველს წარმოადგენს, მათი მონაწილეობა არჩევნებში უმპრობისად კი არ იწოდება, არამედ შეიძლება შეფასდეს როგორც კოლაბორაციონიზმი და დაღუპული ერიუმის მძიმე მემკვიდრეობასთან ერთად ეროვნული მოძრაობა იტვირთავს მათ წარსულ დანაშაულს და დიდ ცოდვას მომაველის წინაშე, რამეთუ არჩევნებში მისი ჩართვა ნიშნავს ოკუპაცია-ანექსიისა და მისი მთელი შედეგების დაკანონებას და ამით მომავალ საუბრეს ეკარგება სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის პრინციპზე დაუქნებული სამართალმემკვიდრეობის დღევანდელ შანსს.

გავარტყან... - ვისთან?!

ჩვენი აზრით, ამჟამად საკითხს უკავშირდება იმ ხანებში მოხდებული ტენდენცია ე.წ. სასოციალისტო ოპოზიციასთან ალიანსების შექმნისა და ოპოზიციის მოწოდებები გაერთიანებისკენ, რომელიც ასევე დახუნძულია იდეოლოგიურ არგუმენტებით: მთავარია, ნებისმიერი გზით მოვიშოროთ ევროპა და მერე სხვებს ავდივით მოვდრეკთ, ერთ მანც ვერაფერს გავხდებით, ქვეყანა იფუნჯება, ესენი (ანუ ოპოზიციის) დანაშაულებზე ეროვნულ ბრძოლაში მონაწილეობა და სხვა.

ჩვენ არ ვიზარებთ ამ მოსაზრებებს, რომელიც იმდენს შეჰადგებდა არა მხოლოდ უპატიოსნობას, არამედ პრიმიტივიზმსაც.

აქვე უნდა აღვნიშნოთ, რომ ახალგაზრდა მემკვიდრეობის ეროვნული გადარჩევის შედეგად დაივიწყა არ უნდა იყოს მისი პირადი ინტერესები, მხოლოდ მისი მოქალაქის მოთხოვნის გადამწყვეტს ვინაიდან მის და მისი მემკვიდრეობა არსებული იმპერიული სისტემა კვლავაც დაბრუნდის ახალ შეგარდნამდგამს, იქნებ სწორედ ეს უნდა იყოს ეროვნული მოძრაობის მიზანი.

ამიტომ, თვითონ იმის შესახებ, რომ ქვეყანას გადაარჩენს ალიანსი მათთვის ვივლავად გააკეთა საქართველოში რუსი კომუნისტების მმართველობის აღსადგენად, არა მხოლოდ შეუძლებელია პოლიტიკამდე მიგვიყვანოს, არამედ დაღატაკადაც.

ამაჟიროსური აბსურდის თეატრი

და არჩევნების გზით ხელისუფლებაში მოსვლა. ბოიკოტის გზის იმის უკვე ნათლად იდეალისტურ ახირებად, რომელიც უდავოდ იმსახურებს პატივისცემას, მაგრამ შორსაა რეალური პოლიტიკისგან და გავსობებს პრაქტიკულ შედეგს.

ეს "ახალი ქართული პრაქტიციზმი" სწორედ მამულები არგუმენტითაც ინიშნება. მაგალითად, - გამოვიყენოთ საპარტიო კამპანია ტელე-რადიო ეთერის მოსაპოვებლად და ეროვნული იდეის პროპაგანდისთვის; ან მივიღოთ მონაწილეობა არჩევნებში, რათა დაეფიქსირებინათ კანონდარდები, ფაქტობრივად და შეზღუდვად ვცნობოთ მისი შედეგები. ეს სრიტები იმ სასაცილო ვითარებას მოგვტანს, როდესაც პრეზიდენტობის ერთ-ერთი კანდიდატი მოითხოვდა პრეზიდენტის ინსტიტუტის გაუქმებას და ამომრჩევლებს არწმუნებდა, როგორც კი პრეზიდენტი გაუხდებოდა, ამ პოსტს გაუქმებოთ. მაგრამ ნუ გაგაზარებთ სიტუაციას, არამედ შევეცადოთ ვითარების სწორედ რეალისტური შეფასების გზით დავასაბუთოთ არჩევნებში მონაწილეობის პრაქტიკული უსარგებლობა.

უპირველეს ყოვლისა, გასათვალისწინებელია საქართველოს მმართველ წრეებში გაბატონებულ ძალთა სპეციფიკა. დღეს ქვეყანას აკონტროლებს არა რომელიმე პოლიტიკური ძალა (თუნდაც შეგარდნის მონაწილეობა კავშირი), არამედ ფუნქციონირებს ერთი ურთიერთდაკავშირებული, სოციალური და პოლიტიკური კლანების სისტემა, ერთი სიტყვით, მათაა, რომლისთვისაც ძალაუფლების პრივილეგია არ არის პრესტიჟის და, მით უფრო, სახელმწიფოებრივი გადარჩენის საკითხი. ამ კონკლუზიანობისთვის ხელისუფლება ესაა საკუთარი ფინანსური ინტერესების მიღწევისა და განსაკუთრების ბერკეტი და იგი მონახავს მოკავშირეებს ნებისმიერ შიდა თუ გარე ძალაში, რომელიც უსარგებლოდ ამ ბერკეტის ფუნქციონირებას მის სასარგებლოდ ამიტომ, მათაა ცდილობს ნებისმიერ საარჩევნო კამპანიაში გამარჯვება თუ სახელისუფლებო პოსტის მოპოვება უსარგებლოდ კვლავ არ უნდა იყოს გათვალისწინებული. ესაა ზოგადი ფორმულა, რომელიც საქართველოს შეუძლებელია მხოლოდ სპეციფიკური თავისებურებით გამოირჩევა.

ძალაუფლების განაწილების ამგვარი პრაქტიკის ალტერნატივას წარმოადგენს მხოლოდ მოქალაქეობრივი აქტიურობაზე დაფუძნებული საერთო-სახალხო მოძრაობა, რომლის დროსაც არჩევნების სამართლიანობისა და ობიექტურობის გაზარტი ქვეყნის წინაშე პასუხისმგებლობით დაბუნებული ამომრჩეველია.

მაჟის რეალური კონკურენცია მხოლოდ ხალხი, მისი ნება!

ამიტომაც, არჩევნებში მონაწილეობა ვითომდაც მისი მოგებისა და ამ გზით ქვეყნის ხსნის მოტივით, პოლიტიკური უტოპიაა, რომელიც არავითარ პრაქტიკულ შედეგს არ მოგვცემს, გარდა ერთისა - მოხდება ჩვენი მაფიასთან ინტეგრირება.

ცხადია, ეს სისტემა ზოგჯერ თავადვე დაინტერესებული შექმნას თავისთვის გარკვეული, თუნდაც სუსტი ოპოზიციის და ამისთვის დივიდენდებსაც გასცემს. სწორედ ამგვარი დივიდენდი იყო უკვე 11 ოქტომბრის ე. წ. არჩევნების შემდეგ შემოღებული საკომუნისტო სიების პრაქტიკა, რომლითაც დაკმაყოფილდა ახირებულ პოლიტიკურ ძალთა პრეტენსიები. არსებითად ესაა გარბეობის ლეგალური მექანიზმი, რომელიც, საფიქრალია, ხსამონებით ჩარიავენ კანონიერი ხელისუფლების მომხრეებსაც. მაგრამ ამითაც ნათელია, რომ ამ გადმოგებაზე საკომუნისტო ადგილებს ხარჯზე ჩვენ შევიძინეთ მთლიანი ძალაუფლების პატარა ნატესს, რომელიც არც ისეთი პატარაა, რომ ადვილად მოვიხილოთ ჩვენი მაღალეროვნული პრინციპებიდან გამომდინარე, და არც ისეთი დიდი, რომ მას ჩავიდებულვინა, რაიმე რეალური გავლენა ვიქონიოთ ჩვენი ქვეყნის მომავალზე.

ამიტომაც, ჩვენივის სრულიად მიუღებელია არსებული რეჟიმის არჩევნებში მონაწილეობა და, ვფიქრობთ, მხოლოდ ეს უნდა იყოს პირობებიც საკმარისი უნდა იყოს, რათა დამავლერებელი გავხადოთ სურტის არჩევნების აქტიური ბოიკოტის აუცილებლობა.

ძალაუფლების განაწილების ბინურ პროცესში ჩართულები, ჩვენივე სამარცხინო კომპრომიზის მიქცევაზე გავხდებით და, შესაძლოა, მათზე უფრო უსუსურნიც შევიქნათ, ვინც ასე საბუღეველია დღეს ხალხისთვის.

ანა ჭავჭავაძე

ყველა ეროვნულ დღესასწაულს თავისი საკუთარი სიბიძე და სეფი ახლავს თან, თუმცა მათ შორის განსაკუთრებული მნიშვნელობით გამოირჩევა 9 აპრილი-საქართველოს ისტორიაში ერთ-ერთი ყველაზე ტრაგიკული და ამაფდროს ყველაზე ბედნიერი თარიღი.

ბოლო წლებში პრაქტიკულად შეუძლებელი გახდა ამ თარიღის სახეობად აღნიშვნა, რამეთუ არსებულმა ხელისუფლებამ მოსვლისთანავე ადავინა მიტინგების დარბევის 9 აპრილისეული პრაქტიკა.

მოუხედავად ამისა, ამ შესანიშნავ დღეს ქართველი ხალხი ცდილობს შეიკრიბოს, პატივი მაგოს დაღუპულთა სხოვნას და, რაც მთავარია, გამოხატოს საკუთარი ნება. ყველამ იცის, რომ მიტინგს დაარბევს, მაგრამ ხალხი მაინც მოდის, რათა კიდევ ერთხელ დაავსტუროს, რომ 9 აპრილი თავგანწირვის დღეა.

ასე მოხდა წელსაც. რუსთაველზე უამრავმა ქართველმა მოიყარა თავი. ხალხი ცდილობდა შეერთებას, მაგრამ ამის პირველივე პრეცედენტი სამართალდამცავი ორგანიზების გააფორმებულმა წარმომადგენლებმა სასტიკი შეთოვებით ალაშქრეს. არ ჩაატარებინათ მიტინგი - თავგანწირვით ყვიროდა ერთ-ერთი მალიციული ჯიბის, შეიძლება ის, რომელიც იმ ტრაგიკულ დღეს მოშიშნული გამოჰკავდა. ხალხი სიმშვიდეს ინარჩუნებდა. ყველა ერთმანეთს ამხნევებდა. მთავრობის სახლისკენ დაძრა უხარბზარი კოლონა. ნიღბებს ამოვარებული, გამძვინვარებული "სამართალდამცავები" ხელკეტებით დაერივნენ მომიტინგეებს; არც მოხუცი დაინდეს და არც ქალი. რამდენიმე მილიციელს

4 აპრილს უხედავს სასამართლოში დაიწყო ვალტერ შურდიასა და გონა თოხთოხრიას საქმის განხილვა. მაგრამ პირველივე სხდომა გადაიდო უხედავის საბჭოს წევრის ვ. შურდიას გამოცხადებულობის გამო. მისი სასამართლოზე დაუსწრებლობის მიზეზი გამოხატულია 1994 წლის 15 აგვისტოს გამოცხადებულ განცხადებაში, სადაც იგი უარს აცხადებს სასამართლო პროცესში მონაწილეობის მიზეზზე: "მე არ მჭირდება იმის მტკიცება, რომ სამშობლოს მოვალეობა არა ვარ, მე არ მჭირდება იმის მტკიცება, რომ ბანდიტი არ ვარ. დედა, მათ ამტკიცონ რაც უნდათ და როგორც უნდათ, ოღონდ უჩემოდ. იმ სპექტაკლში მონაწილეობას არ მივიღებ... თუ ამ მოთხოვნას არ დააკმაყოფილებენ, დემილით გამოვხატავ პრეტენსიას. და არ გავცემ პასუხს არც ერთ შეკითხვაზე, თუნდაც ის ჩემთვის სასარგებლო იყოს."

ასევე გადაიდო 5 და 10 აპრილის სხდომები. 11 აპრილს ორივე განსასჯელი გამოცხადდა სასამართლო დარბაზში, მაგრამ კოლეგიის თავმჯდომარე ი. ტყეშელაშვილმა, რომელმაც ცოტა ხნის წინ რიხით დასარულა განმაურებული "ყვარლის საქმე", კვლავ მთორე დღისთვის გადადო სხდომა იმ მიზეზით, რომ ვ. შურდიას ადვოკატის - თემურ გოქიასის მიერ წარმოდგენილი ორდენის არ მქონდა ბეჭედი, რაც, მოსამართლის თქმით, არ აძლევდა მას განსასჯელის დაცვის უფლებას. მოსამართლემ არ დააკმაყოფილა ვ. შურდიას მოთხოვნა, მიეცათ მისთვის განცხადების გაკეთების საშუალება.

12 აპრილს სხდომაზე განსასჯელია ადვოკატებმა თ. გოქიასმა და მ. ნაგროზაშვილმა დააკენს შუამდგომლობა, საპროცესუო კოდექსის 236-ე მუხლის თანახმად, საქმის გაცნობისთვის დამატებით 10 დღიანი ვადის გამოყოფის შესახებ. პროკურორმა

დარბევის ახალი იარაღი აღმოაჩინა - კაუჭიანი თოკები (აღმათ, საგანგებოდ მიღებული პოლიტიკური დახმარება). ისინი ოსტატურად იჭრდნენ მომიტინგეებს, თავისკენ იზიდავდნენ და მანქანაში ყრიდნენ. ხალხი მაინც არ იშლეოდა. ასე ცემატყეპით მიადრეის მომიტინგეებმა მთავრობის სასახლეს. იქ უამრავი ყვავილი ეწყო. მილიციელები არც აქ აძლევდნენ ხალხს გაჩერების უფლებას.

პოლიცია გამოეწეა დაიწყო "თავსედ" მანიფესტაციის მომზადება და ევროპაში მიერ დილით მიტანილი გვირგვინი გაბეჭდეს და გვირგვინი გაიჭრეს. - "რა გაუგვირგინათ, თვითონ მაინც არ რცხვენიათ, რომ ამ მკვლელობის ორგანიზატორი ყვავილებით ამკობს დაღუპულთა მემორიალს?!!" - შფოთავდა იქვე შემოკრებილი ხალხი. "წესრიგის დამრღვევები" აღმონდნენ აფხაზეთიდან დროებითი ქალბატონები კლარა შუკანი და მანანა გაბელაია, აგრეთვე რუსულან ზაქარიაშვილი, რომელიც მათ გამოეხარნა. სამივე სასწრაფოდ დააკავეს და მთავრობის რ-ნის პოლიციის განყოფილებაში წაიყვანეს. როგორც შემდეგ გაირკვა, ფილარმონიასთანაც დააკავეს ორი პიროვნება - კობა კვიციანი და გივი შირინაშვილი. ეს უკანასკნელი სასტიკად სცემეს და მან თავის მძიმე დაზიანება მიიღო. დაკავებულებს შორე დღეს მიუსაჯეს ადმინისტრაციული სასჯელი, ხოლო მანანა გაბელაიას - 7 დღით თავისუფლების აღკვეთა.

მოუხედავად ყველაფრისა, მომიტინგეთა ერთი ნაწილი ორგანიზებულად დაიძრა დედა ენის ძეგლისკენ, სადაც მიტინგი მაინც გაიმართა.

ასე დაიწყო თბილისში მშვენიერი აპრილი.

"გარდაცვლილი ან სხვისუფლებას სამოთხოს დაღატაკი"

გვი საბაშვილმა, რომელიც "გამასხურდასა და მის მომხრეთა საქმის" საგამომძებლო ვგუფში შედიოდა, მხოლოდ ნაწილობრივ გაიზიარა შუამდგომლობა. სასამართლომ ადგილივეუ მოითხოვა მისი შემდეგ ადვოკატებს მისცა ვადა 19 აპრილამდე.

სხდომის დასურვამდე ვალტერ შურდიას მიეცა საშუალება გაეკეთებინა განცხადება, რომელშიც მან დაავადტურა თავისი მოთხოვნა განათავისუფლონ პროცესში მონაწილეობისგან.

"აქ რომ ასამართლებენ ვინმე შურდიას, ამათ არავითარი მნიშვნელობა არა აქვს. მაგრამ ის, რომ აქ ასამართლებენ 60-იანი წლების დისიდენტს და ეროვნული უხედავის საბჭოს წევრს, ეს გარკვეულ პასუხისმგებლობას გაკისრებთ..."

"მე ბრალს ვდებ ამ ხელისუფლებას სამშობლოს დაღატაკება და უარს აცხადებ მის სასამართლოში მონაწილეობაზე!" - ხადა ვ. შურდიამ. - ამასთან, გაითვალისწინეთ, რომ მე ვერ დავარდევ ვთითქურ ნორმებს და ვერ გავაგებინებთ თავს დარბაზიდან, მაგრამ არ ვუპასუხებ თქვენს არც ერთ კითხვას...

სასამართლომ, პროკურორის განმარტების თანახმად, არ დააკმაყოფილა განსასჯელის შუამდგომლობა. "კანონი ამ მოტივებს არ ცნობს", - განაცხადა ტყეშელაშვილმა.

"- პუტჩის ცნობს კანონი?" - იკითხა შურდიამ.

"- ჩვენ ამჟამად პუტჩის საქმეს არ განვიხილავთ."

მოსამართლის ამ პასუხზე ვ. ითხოვორიამ წამოიხადა:

"- პუტჩის გამო ვხივარ აქ, თორემ პუტჩი რომ არ ყოფილიყო, სასამართლოზე რა მიხდოდა?!"

ნინო ჩეჩელაშვილი

შეადრევილი სრულიად საქართველოს ზვიადის პარტიის მოწოდება

პოლიტიკური ორგანიზაციებისადმი

როგორც ყველასათვის ცნობილია, ორთაპატიის ციხის იზოლაციაში საქართველოს (მშრალი) შიმშილობა გამოაცხადეს პოლიტიკურმა პატიმრებმა სიკვდილმსჯელების პეტრე გულახიანისა და ირაკლი დოკუაძის სიცოცხლის შესანარჩუნებლად. მოშიშნულია განმრთელობა საგანგაშოა.

სრულიად საქართველოს ზვიადის პარტია ყველა პოლიტიკურ ორგანიზაციას მოგიწოდებთ გამოიჩინოთ რაინდული სულგრძობა და ციხის უშიშესი პირობების გათვალისწინებით კატეგორიულად მოხსოვით პოლიტიკურ პატიმრებს შიმშილობის შეწყვეტა, თავად წამოიწყეთ შიმშილობის აქცია და აწარმოთ ოგი პერმანენტულად. ეს უდავოდ ზნობრივი აქცია უნდა გავრცელდეს მანამ, სანამ არ შეიქმნება მყარი ორთადათლი საფუძვლები სიკვდილმსჯელი სიცოცხლის გადასარჩენად.

გვერდითად, ასე მიეცემა ზვიად გამსახურდია, საქართველოს ზნობრივი ლიდერი. პრეზიდენტი არ კმაყოფილებოდა მარტოავენ ინფორმაციებისა და პეტციების დაგზავნა-გაგრცელებით, საჭიროების შემთხვევაში იგი თავად მიმართავდა პროტესტის უკიდურეს ფორმას - შიმშილობას. მამ, კიდევ უფრო მტკიცედა და ორგანიზებულად დაეირაზით სიკვდილმსჯელია გადასარჩენად! მხოლოდ ამგვარ ერთსულოვან პროტესტს შეიძლება ექნეს სერიოზული რეზონანსი, რასაც უდავოდ მოჰყვება ჩვენივის სასურველი შედეგები. ყველამ სიკვდილმსჯელი პოლიტიკური პატიმრების გადასარჩენად!

1995 წლის 2 აპრილი. სრულიად საქართველოს ზვიადის პარტიის დროებითი თავმჯდომარე ლეილა ცომაია, რომელმაც საპატიმროში 22 მარტს გამოაცხადა უფადო შიმშილობა, სახლშიც აღუქმებს აქციას. ექიმთა აზრით, მისი ჯანმრთელობის მდგომარეობა საგანგაშოა; მაგრამ ქალბატონი ლეილა კატეგორიულად აცხადებს, რომ სანამ მისი მოწოდების შესაბამისად პოლიტიკური პარტიები არ წამოიწყებენ პერმანენტული შიმშილობის აქციას, არ შეწყვეტს შიმშილობას. ზვიადის პარტიის პრესსამსახურის ინფორმაცია გეორგიანელები უერთდებიან შიმშილობას. საქართველოს გეორგიანელებმა მოძრაობა გაავრცელა განცხადება, რომელშიც ნათქვამია, რომ იგი მხარს უჭერს სრულიად საქართველოს ზვიადის პარტიის მოწოდებას და 1995 წლის 9 აპრილიდან უერთდება ქ-ნი ლეილა ცომაიას მიერ დაწყებული პერმანენტული შიმშილობის აქციას.

საქართველოს მოსახლეობისთვის დღემდე თითქმის უცნობია, თუ რა გამოცდებილი ჰქონდა 1989 წლის 9 აპრილის ტრაგედია დასავლეთი ევროპისა და აშშ-ის ქართულ დიასპორაში და როგორი ახსნა ჰქონდა მან უცხოეთის ოფიციალურ წრეებსა და მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებში. წინამდებარე პუბლიკაცია ამ ხარისხის ოდნავ შევსებას ისახავს მიზნად. მიზნობრივად შეესაბამება მასალებს, რომლებიც ასახავს საფრანგეთის, ინგლისის და აშშ-ის ქართულ სათვისტომოთა ინიციატივით 1989 წელს ჩატარებულ საპროტესტო აქციებს. ძირითადად ეფუძნება ქართული მთავრობის პერიოდული გამოცემების და დასავლეთის რადიოსადგურების იმპაზინდელ მასალებს.

საფრანგეთი
1989 წლის 10 აპრილს საფრანგეთის ტელევიზიითა და ევროვიზიით გამოვიდნენ საფრანგეთის

ბ-ნმა ალექსი კობახიძემ (დასავლეთში ფართოდ ცნობილი არქიტექტორი).
11 აპრილს სსრკ-ის საელჩოსა და ხელისუფლებისადმი საპროტესტო განცხადება საფრანგეთის საგარეო საქმეთა სამინისტროს გადასცა გამორჩეულმა დიპლომატმა და საბანკო საქმის თვალსაზრისით ორგანიზატორმა, წარსულში საფრანგეთის საგანგებო და სრულუფლებიანმა ელჩმა შვედეთში და მუდმივად წარმომადგენელმა "გაერო"-ში, პრეზიდენტ მიტერანის მრჩეველმა საგარეო ეკონომიკურ ურთიერთობათა დარგში და პარიზის ბანკის "პარი-ბა"-ს პრეზიდენტმა, "საპატიო ლეგიონი"-ს ორდენის ორგზის კავალერმა, დოქტორმა კლოდე კეჟულარიამ.
1989 წლის 15 აპრილს ხალხით იყო გადატვირთილი პარიზის წმ. ნინოს ქართული ეკლესია და მისი მიმდებარე ტერიტორია. ეკლესიის წინამძღვარმა, მამა მეთოდოსმა საეკლესიო პანაშვიდი გადაიხადა 9 აპრილს უღვთოდ დახცილითაღვის.

ქ-ნმა მიტერანმა, ისე ბ-ნმა კიბეგმა უარი განაცხადეს კონცერტზე დასწრებაზე. უფრო მეტიც, პარიზის კონგრესების სასახლის თეატრში, სადაც მიმდინარეობდა გალა-კონცერტი, ქართული დიასპორის ახალგაზრდა თაობის წარმომადგენლებმა მოაწყვეს საპროტესტო აქცია.
"ჩემი ქალიშვილი და მისი მეგობრები, ქართული ემიგრაცია, ოცი წითლად შეღებილი ნიშით აღჭურვილი გაემართნენ მათთან და კონცერტის მსმელელობისას ოცივე ნიშაბი პროტესტის ნიშნად ფეხებიან დაუყარეს ანსამბლის წევრებს. მათ სოლიდარობა გამოუცხადა დარბაზში მყოფთა დიდმა ნაწილმა, რაც შექნარე ტაშით გამოიხატა". - აღნიშნა ჩვენთან საუბრისას ბ-ნმა კლოდე კეჟულარიამ (იხ.: გაზ. "ქრისტიან-დემოკრატი", №13 (აპრილი), 1990).
1989 წლის მაისში გამოვიდა ქართული ემიგრანტული ჟურნალის "გუშაგი" მე-19 ნომერი, რომელიც მთლიანად 9 აპრილისადმი მიძღვნილი.

ბოროტმოქმედების არც გამართლება და არც მატება არ შეიძლება. ამ საშინელი დანაშაულის პასუხისმგებლობა მთლიანად ეკისრება ქრისტიანულ ტრადიციულ კომიტეტს და პირადად - გარბარულს. შეგარდაძესა და საქმე კვანტრადეფინა კომისიის პირველ მდივანს პატარაშვილს...
ჩვენ მოვუწოდებთ აშშ-ის პრეზიდენტს ბუშს, კონგრესსა და სახელმწიფო დეპარტამენტს მივიღონ გადაჭრული ზომები ქართველი დემოკრატების მიმართ სისხლიან ანგარიშსწორებებთან დაკავშირებით. ჩვენ მოვუწოდებთ მთავრობებს, პარლამენტებსა და მთელი მსოფლიოს საზოგადოებრიობას, დაგმონ საბჭოთა ხელისუფალთა ბოროტმოქმედებანი და მხარდაჭერა აღმოუჩინონ ქართულ ეროვნულ-განმათავისუფლებელ მოძრაობას. - აღნიშნულია განცხადებაში ("გუშაგი", №19).

12 აპრილს "გაერო"-ს გენერალ-კრ სამდივნოს გადაეცა შიშაროვა 60.000 ადამიანის ხელმოწერით.

1989 წლის 9 აპრილი და ქართველი პროტესტის უმცირესი შემთხვევა

ქართული პოლიტიკური ემიგრაციის წარმომადგენლები, ქართული სათვისტომოს გამგეობის წევრები, საფრანგეთის ჰელსინკის ჯგუფის წევრი, დოქტორი თარზ ზურაბიშვილი და თამაზ ნასყიდაშვილი. მათ ზედმიწევნით წარმოაჩინეს 4-9 აპრილის საპროტესტო შვიდობიანი აქციის ღრმა ეროვნული და ანტიიმპერიალიზმისასაბაით, რუსული ჯარის ხილასტიკე და დაუწოდებლობა.
11 აპრილს საფრანგეთის ტელევიზიითა და რადიოთი გამოვიდა 9 აპრილის მოვლენების უმუშალო თეოთშიხლელი და მონაწილე, საფრანგეთის ქართული სათვისტომოს გამგეობის წევრი, ბ-ნი შალვა თაყაიშვილი. მან საფრანგეთის საზოგადოებას მოუთხრო ყოველივე იმის შესახებ, რისი მოქმედი თავად აღმოჩნდა.
11 აპრილს, ადგილობრივი დროით 18 საათზე, სსრკ-ის საელჩოს შენობასთან მოეწყო როგორც ქართული სათვისტომოს, ისე საფრანგეთის სამართლებრივი ჯგუფების, საბჭოთა იმპერიის მიერ დამონებული რუსულიკებისა (ძირითადად ბალტიისპირეთისა და ჩრდ. კავკასიის) და აღმოსავლეთი ევროპის სახელმწიფოების წარმომადგენელთა ხალხმრავალი საპროტესტო მანიფესტაცია და მიტინგი. აქციის დასასრულს წაითხურა იქნა მიტინგის მოაწოდებელი საპროტესტო განცხადებისა და რუსო-ლუციის ტექსტები. იმავე დღეს ეს დოკუმენტები საბჭოთა საგარეო პასუხისმგებელ წარმომადგენელს გადასცეს ქ-ნმა ეთერ-ნიკოლ წერეთელმა (ჟურნალ "გუშაგი"-ს რედაქტორ-გამომცემლის, აქ განსვენებულ გიორგი წერეთლის მუშავე), ბ-ნმა ტარიელ ზურაბიშვილმა (გამომჩინელი მწერელი და მამულშიშვილის ნიკო ნიკოლაძის ბაღისმშენი) და

ჟურნალ "გუშაგი"-ს რედაქტორ-გამომცემლის, ბ-ნ გიორგი წერეთლისა და პარიზის ქართული ახალგაზრდობის თაოსნობით ჩატარდა 9 აპრილს დადგენილი სლოგანის მიძღვნილი აქცია. ამასთან, გაეროკლებულ იქნა სამგლოვიარო განცხადება:
"ამ დღეებში მგლოვიარე ქართველი ხალხი მიწას აბარებს ცხრა აპრილს, თბილისში, საბჭოთა ჯარის მიერ ჩადენილი უსასტიკესი რეპრესიის მსხვერპლთ. ბ-ნ გორბაჩოვს მთელი კაცობრიობა შეეცდომავი შეჰკავოს, როცა ის დაუღალავად აცხადებს, რომ საბჭოთა ხელისუფლება მისი მეთაურობით პატივს სცემს პიროვნებისა და ერის საყოველთაოდ აღიარებულ თავისუფლებას; სინამდვილეში კი საბჭოთა კავშირი ორბა დღემდე "ხალხთა დიდ საპირობილედ" და მისი მეთაურები, ლენინიდან დაწყებული გორბაჩოვამდე, - სისხლიან ტირანებად." - აღნიშნული იყო ამ განცხადებაში ("გუშაგი", პარიზი, №19, 1989 წლის მაისი).
19-26 აპრილს პარიზში კონცერტებს მართავდა მოსკოვის ე.წ. "წითელი არმიის სიმფონიისა და ცეკვის ანსამბლი". კონცერტებს უნდა დასწრებოდნენ საფრანგეთის პრეზიდენტის მუშავე ქ-ნი დანიელ მიტერანი და საფრანგეთის მინისტრთა კაბინეტის წევრი ბ-ნი მიშელ ჟიდერა. მაგრამ საქმეში ჩაერივნ საფრანგეთის ქართული დიასპორის გაგონიანი წევრები ბ-ნი კლოდე კეჟულარია, ბ-ნი თარზ ზურაბიშვილი, ბ-ნი შალვა თაყაიშვილი, ბ-ნი გიორგი შარაშიძე (სორბონის უნივერსიტეტის პროფესორი) და სხვანი, აგრეთვე საფრანგეთ-საქართველოს ასოციაცია (თავმჯდომარე ბ-ნი გი სარ-ჯველაძე). შედეგი ის გახლდათ, რომ როგორც

1989 წლის 4-5 ივლისს საფრანგეთის ოფიციალური ვიზიტით ესტუმრა მ.გორბაჩოვი. 4 ივლისს პარიზის ქართულმა და სომხურმა სათვისტომომას სსრკ-ის საელჩოსთან მოაწყვეს საპროტესტო ხალხმრავალი მანიფესტაცია.
ინგლისი
9 აპრილის მოვლენათა შესახებ ვრცელი ინფორმაციები გადასცა "ბი-ბი-სი"-მ. მნიშვნელოვანი იყო ინგლისში კარგად ცნობილი მოღვაწის, დოქტორ ჩარლზ მსოტუას გამოცხადება.
5 მაისს ლონდონის უნივერსიტეტისა და აღმოსავლეთისა და აფრიკის ინსტიტუტის თაოსნობით ჩატარდა "ქართველოლოგიის დღე", რომელიც 9 აპრილის ტრაგედიას მიძღვნიდა. მონაწილეთა შორის იყვნენ გამომჩინელი მეცნიერები პროფესორი რ.პარ-სონი, პროფესორი სტ. ჯონსი, პროფესორი დევი-დ-მარშალ დაჩე, პროფესორი დ. რაიფილი, დოქტორი ვივიენ-ემერი, დოქტორი ჯ.რაიტი და სხვ.
აშშ
10 აპრილს ამერიკულ პრესაში გამოქვეყნდა ნიუ-იორკის ქართული სათვისტომოს გამგეობის საპროტესტო განცხადება. განცხადების ტექსტი გაე-გზავნათ აშშ-ის პრეზიდენტს, აშშ-ის კონგრესსა და სენატს, კონგრესის ჰელსინკის კომისიას, "გაერო"-ს გენერალურ სამდივნოს და უშიშროების სამსახურს.
"ჩვენ თავზარდაცემული ვართ თბილისიდან მოსული ტრაგიკული ცნობის გამო. საბჭოთა ხელისუფალთა მიერ ჩადენილი ამ

მიმართვაში დაფიქსირებული იყო მოთხოვნა სა-ქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენისა.
12 აპრილიდან აშშ-ის კონგრესი რამდენიმე დღის მანძილზე განიხილავდა საქართველოში შექ-მნილ მდგომარეობას. კერძოდ, განიხილებოდა სე-ნატორების ჰელმისისა და ვილსონის ინიციატივით შემუშავებული პროექტი რეზოლუციისა "საქარ-თველოს ეროვნულ-განმათავისუფლებელი ძალების მხარდასაჭერად". მცირე ხნის შემდეგ წარმომადგ-ენელთა პალატის წინაშე გაგანგებო მოხსენებით წარსდგა კონგრესში მაკ-გვენი (1990 წლის დე-კემბერში სწორედ ბ-ნ მაკ-გვენის ინიციატივით, ბ-ნ ზიადე გამომჩინელი მეცნიერები კაბინეტში შეე-აღმართა ამერიკის ეროვნული დროშა).
1989 წლის 13-14 დეკემბერს ვაშინგტონში ჯორ-ჯე მეთისონის უნივერსიტეტის, უილსონის ცენტრის და ქენანის ინსტიტუტის ინიციატივით ჩატარდა საერთაშორისო წარმომადგენლობითი კონფერენცია "საბჭოთა საქართველო 1989 წელს". გამოჩენილი სწავლულთა მონაწილეობით ჩატარებული ეს ფორ-უმი მიძღვნიდა 9 აპრილის ტრაგედიის მსხვერპლთა სსხვანს. გამომსვლელმა გამოხატეს თავიანთი სო-ლიდარობა საქართველოს ეროვნულ-განმათავისუფ-ლებელი მოძრაობისადმი და დატყდა საბჭოთა რეჟიმის რეპრესიული პოლიტიკა.

პუბლიკაცია მოამზადა ლევან ურუშაძემ

ეოფიერების პარტიზი სიმსუბუქე

(არც ისე მხიარული ფელატონი)

დღემბით დაიწყო, ისეთი შთაბეჭდილება დაგრძობდა, რომ ამ ქვეყანაში ფეხბურთი არამც თუ არ უთამაშობთ, არამედ არც კი უნახავთო. ტელევიზიით გამო-დიოდნენ ფეხბურთის კორფები და ხალხს განუძარტავდნენ სპორტის ამ ყვე-ლაზე მოპულარული სახეობის საკრა-ლურ მნიშვნელობას. განსაკუთრებით წა-რმატებით ჩაიარა ე.წ. "მარშიოკები" სერიალმა; საშვიდნიშობო დელსაწა-ულები ნოსტალგიით ნიშანდებულმა. მა-ლურსა და შომიერგს ნახარებმა ქარ-თველმა დირიჟორმა მიზნად დაისახა ამ დიდ სეიმზე შესაფერი მუსიკალური არ-მოსფეროც შეექმნა, რასაკვირველია, გუ-

ენებდა. აქ დიდი როლი ითამაშა ე.წ. განიქმნა "პარტიზი". მერიის წარ-მომადგენელმა მოსახლეობას აღუთქვა, რომ გვიან ღამეზე შეუფერებელი იბე-შავებდა საზოგადოებრივი ტრანსპორტი. მართლაც, ერთ რამედ ღირს ასეთი ძვირფასი ფრაკის მოსმენაც კი. რა ეწყობო, რომ დემოკრატიის გზაზე დამ-დგარი ქვეყნისთვის ეს ჯერჯერობით განუხორციელებადია.
დარბა მხოლოდ ერთი და მეტად მწკვეე პრობლემა - სტადიონისა და ქალაქის ელექტროენერგიით მომარაგე-ბის საკითხი. მაგრამ მეთაური რისი

ერთდროულად არ მოსწოდებია ელექ-ტროენერგია, თორემ მატჩის შედეგი ხომ წინასწარვე ყველასთვის ცნობილი გახ-ლდათ. აქ სასწაულს თვით ყველაზე იატინისტი გულშემატკივრებიც კი არ ელოდნენ.
შეიძლება დიდების რაიონში პარა-ლიმბული იქნა მოძრაობა. ერთი ადგილას თავს იფრიდნენ დროშებიანი ბეჭები, მეორე ადგილას "რაციებიანი". მართლაც, რამდენი ხანია დროშები და ხალხმრავლობა ერთად აღარ გვიხანავს. მილიციელებს არ ეჭირათ "ღუბინები" და ხალხსკენ არ იწყებენ.

აღნიშნავს, რომ კადრში საკლწივოს მეთაური მონანს (ეს რადიომსმენელთა-თვის, იმედიაანდ რომ იყვნენ). საერთოდ, ეს ჩვენი კომენტატორების სტილია - თქვან ის, რასაც ხედავენ და რასაც საერთოდ ყველა ხედავს. მოვიდნენ ფეხ-ბურთელები გამოჩნდნენ. შესრულდა ორივე ქვეყნის პიში. გერმანელები მლე-რანს, ქართველებს სიტყვები არ იციან. არ გაემტკიცებო, პირველი მატჩი. ხალ-ხი თვაციით ეგებება ქართველ ფეხ-ბურთელებს. მატჩი იწყება. კომენტა-ტორი, როგორც ჯეშმარტი ქართველი, ცდილობს გაანერგოს მათეკონომის თვის არასასამოქონო მომენტები. ვით-თუტებს არ იშურებს ჩვენი ფეხბურთ-ელები მისამართით. მაგრამ ერთი ან-ეკვლიტისა არ იყოს, რაც არ უნდა იძახო "დინამო", "დინამო", ეშველება ამით საქმეს!
პირველი ტაბი გერმანიის ნაკრების გამარჯვებით მოვარდება, უსამოვნო განწყობას მხოლოდ უწყვეტი ელექტრო-ენერგიის საშაათიანი ტროუკის მოლო-ნით არდგეფს. და აქ ხდება ის, რაც ხდება ყოველდღე ყველა თბილისელის ოჯახში. ძაბვა ეცემა და უშუქი ქრება. ქალაქი წყვედავია, სამაგიეროდ, კაშკ-აშებს და ბრწყინავს სტადიონი.

დემოკრატია ეს არის ფეხბურთის მატჩს პლიუს მთელი ქვეყნის ელექტროფიაცია

რულ მელიოდებზე დაყრდნობით. განსაკუთრებულ ფაცი-ფუცს შეაძინ-ევდით სტადიონის მიმდებარე ტერიტო-რიაზე. საქართველოს ხელისუფლებამ სა-ერთაშორისო ფეხბურთის ფედერაციას წინასწარ აცნობა, რომ სათანადო აპა-რატურა და ფეხბურთის მატჩისთვის სა-ჭირო ყველა სხვა აღჭურვილობა ჩამო-ტვირტანა, ისიც დასძინა - სტადიონი გავაქვს, წუ შეწუხებით. მართლაც რომ შესა-ნიშნავად გამოიყურებოდა დანერგული ქალაქის პეიზაჟს გაუცხოებულში ე.ი. ლენინის სახელობის დინამოს სტადიონი, რეკლამებითა და უცხოური აპარატურით დამშვენებული და მოკაზმული.
განსაკუთრებით დიდი ენებათაღელვა, აი, ისეთი 11 ოქტომბრის არეულების წინ რომ იყო, შვიდნიშობოდა მატჩის წინა დღეებში. ქალაქის მერიის წარ-მომადგენელი ტელევიზიით გამობრძანდა და ხალხს აუხსნა, თუ როგორ უნდა მიეგნათ სტადიონისთვის. მართლაც, რამდენი ხანია იქ აღარაინ ყოფილა დემოკრატიული რევოლუციის წყაღო-ბით. მერიის წარმომადგენელი თვალსა-ჩინოებისთვის ტოპოგრაფიულ რუკას ფე-

მეთაურია, რომ ვერ გადაჭრას თვით ყველაზე მიძიე პრობლემებიც კი, მისი კონსულტაციებით ქალაქის მერამ და ენერგეტიკის სამინისტრო შეიძუშავეს სტრატეგიული გეგმა, რომელიც მატჩის წინა დღეს თვით ქალაქის მერმა გააცნო ხალხს.
მოსახლეობას ტელევიზიის გარდა არ უნდა აეჩიო არც ერთი ნათურა და არ უნდა ჩაერთო არც ერთი ელექ-ტროდანადგარი. ქალაქის მერმა მოუ-წოდა საგჭირო ჯისურებს ქართული ფეხ-ბურთისა და სახელმწიფოს მეთაურის ხათრით მცირე ხნით შეეწყვიტათ თა-ვიანთი ბიზნესი და გამოერთოთ ყველა ელექტროდანადგარი. ამ პრობის და ხელისუფლებისგან მეტად ნაამები ხალ-ხის კეთილგანწყობის გათვალისწინებით, ქალაქის მერმა აღუთქვა მოსახლეობას, რომ ფეხბურთის მატჩის მსვლელობისას, თვით ომის შემთხვევაშიც კი ელექ-ტროენერგია შეუ-ტებლად მიეწოდე-ბოდა მთელ ქალაქს.
აი, სწორედ ამ საოცრების მოლოდინ-ში გამოიციხლდა ქართველი ერი, რამ-ეთო უკვე სამი წელია მთელ ქალაქს

ვის მხარეზე ხარ? - ასეთ კი-თხვასაც გაიფიქრებდი. ეს კითხვა მხო-ლოდ იმ ქვეყანაში ჩნდება, რომელსაც თავი საერთო მსოფლიო წესრიგში შეე-ღოსთვის განუშავებია. პროფუნები ასე-თია - 5:0; არა, 3:0; არა, 2:1, შეღავათი? შეღავათი ისაა, რომ ჩვენი კომენტატ-ორების აზრით, გერმანიასთან დამარ-ცხება გამარჯვებას ნიშნავს. პირუთენ-ელი დოგიკაა. აბა, წარმოიფიქნეთ, გერ-მანელ პოლიტოლოგებს რომ აეჩემებინ-ათ, სტადიონთან ომის წაგება მოგებს ნიშნავსო, ხომ გამარჯვებდა "არაროფ-ინციული ფაშისში". წუთო ამდენ ხა-ლხში არავის აქვს იმედი, რომ საქარ-თველოს ნაკრები მოგებს? ყოველი შე-მიხვევისთვის, ტოტალიტატორში აბას არავის წერს, აბა რისთვის შეიყარა თიხბოვი თათსი ქართველი, დირიჟორის ნასწავლი კრიმინალური რომ იმეროს?

ელექტროენერგიის ხანგრძლივ მო-ლოდინში შეეცვეთი, რომ საქარ-თველოს ნაკრები დამარცხდა და ამ დამარცხებას შეეწირა მთელი ქვეყნის ელექტროენერგია. ერთ-ერთმა გაწილ-ებულმა გულშემატკივარმა წამოიხანა: ერთი შუბნიტარული გოლი მაინც გა-გვატანინეთო. დამარცხდა იგი გამარჯვე-ბის ტოლფასი, პრესტიჟული ანგარიშით. როგორც სახელმწიფოს მეთაურის აქტი-ურობა მომხრეებმა აღნიშნეს, ესეც მსო-ფლიოში ცნობილი პოლიტიკოსის ფაქ-ტორმა განაპირობა.
ხანგრძლივლ ქუჩებში კანტიკუნტად ჩანან გამკლავლები, დახრილი დროშე-ბით, ფეხით რომ ბრუნდებიან სახლში. ასეა, ეკლანია დემოკრატიის მწვერ-აღებისკენ მიმავალი გზა და ამ გზაზე განცდილი მერმანეტული მარცხი.
არსებობს მხოლოდ ერთი გამოსავა-ლი, გაიღიმო და დიად წარსულში დაბ-რუნდე. ეს არის ყოფიერების მარტივი სიმსუბუქე.
ქეთევან ქურდოვანიძე

ქალაქსა საფეხბურთო მატჩისთვის განსაკვირებლად ადრე და მონ-

TAVISUPALI SAKARTVELO (FREE GEORGIA) N8 (1995) in brief

Why We Do Not Recognize the Junta's Elections

Will or will not the future elections be held in Georgia at all? Nobody in Georgia can answer this question: it is quite possible that the existing regime will refuse to use this method of authorities formation especially as it is evident for everybody that the present authorities are not going to loose the power and since their actual rating is measured by the negative figures of the scale, they can maintain the reins of government only via falsified, preliminary bought elections.

Another version is also possible: tired with everlasting hubbub and claims of the deputies Shevardnadze will dismiss the Parliament. The masked wish of such action he has already expressed in the interview given after the Parliament session of March 22.

Irrespective of this everybody is speaking about elections. Everybody is preparing for elections. Even more: attitude towards elections became the tool for double-sided speculations and sometimes for psychological terror. Some political forces actually have already joined in pre-election company. The second part remains faithful to the idea of boycotting of elections. Though there are people who are hesitating or do not express their position and people who though declaring their refusal to make a compromise nevertheless do not define the pernicious effect of participation in elections. Neither do they take any effective measures to grow the boycott from the narrow circle principle into the national insubordination.

That is why however preliminary it may seem we consider it our responsibility to clearly and unambiguously define why we do not recognize the Junta's elections.

Necessity to participate in elections various political forces explain nearly by one and the same motives. However, almost everybody use political practice of Zviad Gamsakhurdia as an argument: he also participated in Communist elections and even won them.

First of all, before Zviad Gamsakhurdia and other national-political forces supporting him participated in the elections appointed by the Communist Supreme Council, they had managed to mobilize the population on the whole territory of Georgia and to rise the national movement for restoration of national statehood.

Thus it would be more precise to say that national movement had won the elections much earlier than these elections were held as a result of awakening of the nation and upbringing the feeling of its civic responsibility. And the people, the degree of their freedom were the guarantors of this victory, and without exaggeration it can be said that all this was achieved thanks to everyday, tireless efforts of Zviad Gamsakhurdia. On October 28, 1990 the result of this titanic work was only juridically registered.

After boycotting and falling to grounds of purely Communist, single-party elections of March 25 (which so far remains as a painful thorn in the flesh of many pseudo democrats) Zviad Gamsakhurdia made the Gumberidze Government to recognize the fact of 1921 occupation and annexation of Georgia and define the subsequent 70 year period as the state of occupied country; to appoint national multi-party elections; to adopt democratic election Law which gave chance to all more or less significant forces to gain the adequate place in the Parliament under the equal conditions of elections.

And finally, by 1990, Laws of Georgia as well as the authorities exiled as a result of 1921 occupation and annexation have not existed any more which practically made restoration of status quo impossible

Present day situation offers absolutely

different conditions and consequently prompts completely different decisions.

First and most important condition to be considered by any political force is the fact that territorial integrity of Georgia is impaired, the jurisdiction of Georgia (whether we consider the Tbilisi authorities legal or not) does not affect the significant part of the country. Thus, to hold elections on the remaining territory of the country means juridical registration of factual situation. In this case any plebiscite carried out on the territories controlled by the puppet regimes of Tskhinvali and Sukhumi acquires the juridical force since both parties (on the one hand Georgian-Ossetian and on the other hand Georgian-Abkhazian) under tacit consent fix the areas of their jurisdiction. In future this circumstance can turn into stable juridical argument for the authorities of separatist regimes at the international level.

The second condition is illegitimacy, unlawfulness of the actual authorities of Georgia. Only we have to precisely specify the features of this unlawfulness.

These authorities are illegal since:

- They came to power as a result of armed overthrow of lawful authorities
- They are juridical successors of "Military Council" and "State Council";
- Elections of 1992 were appointed and held in accordance with antidemocratic election Law by the illegal body, "Military Council" during the declared state of emergency under the conditions of suppression of people's will and terror. International observers and parties participating in elections fixed the cases of rough violation of this election Law, numerous facts of falsification and pressure exerted on population of Georgia;

Elections were not held on the significant part of the territory of the country and they were boycotted by the majority of population. However, these statements manifest only one, so to say domestic aspect of illegitimacy of the existing authorities. Another aspect is the fact that the existing authorities established themselves with the help of the military forces of foreign country, Russia, and governed and are governing the country with their active support. Besides they are using Russian military forces to strengthen their power and are establishing such diplomatic relations with Russia and carrying out treaty policy which are directed against the interests of the country.

Factually the existing power represents puppet occupational regime established as a result of Russian military aggression and thus participation in elections appointed by these authorities makes any political force juridical successor of these authorities and their policy.

Now we shall try to substantiate the uselessness of participation in elections by realistic estimation of the situation. First of all, one should take into consideration the specificity of forces dominating in ruling circles. Today Georgia is controlled not by some political force (even if it were the Citizens' Union of Shevardnadze) but by the system of sometimes opposed clans interrelated with money interests, or in other words - by Mafia, for which the problem of power is not a question of prestige and salvation of statehood. The power for this conglomerate is the lever to achieve and strengthen its own financial interests and it will get into alliance with any domestic or foreign force which will provide the functioning of this lever in its favor. That is why the Mafia tries to gain victory in any election company or get the posts in governing bodies by means of lobby negotiations. Such is generalized formula which under conditions of Georgia is distinguished only by specific

peculiarities.

The only alternative to such practice of dividing of power is a national movement based on civic activity when the voters charged with a strong feeling of responsibility are the guarantors of justice and objectivity. Real competitor of Mafia are only people, their will! That is why holding elections and participation in them in the country where the absolute majority of people is placed under political or social press is of formal nature only.

Such elections will win the group or groups masked under the name of political parties which are controlled by the Mafia since real control over the country, over all its regions and nearly over any social layers is provided by corrupted criminal structure which under the conditions of reigning repressive regime is able to organize falsification of any range. That is why participation in the elections under the pretense of their winning and saving the country is a political utopia which will have no practical results but one: we shall integrate ourselves with Mafia.

That is why it is absolutely unacceptable for us to participate in the elections of the existing regime and we believe that the above mentioned conditions will be sufficient to make the necessity of active boycotting of the Junta's elections convincing.

Involved into the dirty process of dividing of power we shall become the hostages of our own shameful compromise and it may happen so, that we shall become even more powerless than those who are so hated by people today.

Written by A. Chavchavadze

What Happened to the Guards

On June 13, 1992 on the territory of the armored division units of the former Soviet Army located in Gori took place a skirmish between these units and detachment of the Guards subordinated to the State Council. In subsequent days the planned operation of seizing Tskhinvali fell to the ground. On June 24 Shevardnadze and Eltsin signed in Dagomis the Peace-Making Agreement about settling Georgian-Ossetian conflict, according to which Russian Army was sent into Shida Kartli region with the status of peace-making forces.

This news shuddered us, since it became evident that this tragic incident is the beginning of the extermination of Georgian Army which had been restored with such difficulty. It also shuddered us perhaps because irrespective of foreboding of evil we had failed to imagine the true range of this single episode. We then believed that the authorities would act more elaborately, that they would scatter already strongly scared Guards using more masked methods and with purely administrative methods would gradually vanish the very notion of the Guards. And not a single soul would try to defend them since some were using it as an instrument to achieve personal goals and as soon as the arms in the hands of the Guards threatened their safety they would without any hesitation get rid of it (as actually has happened); others were considering the Guards as their rival, while still others considered it not so much dangerous as simply useless and uncontrolled force; meanwhile people considered it as a ruiner of the country. This scattered, undisciplined, unprofessional armed formation having ill reputation among its own people and being opposed to other armed formations was everybody headache.

Gori tragedy of June 13 served as a plot which underlay the scenario of all subsequent bloody performances and already then it used all classic elements of Russian-Georgian alliance: promise to get help from the Russian party, receiving payment for the promised help, breaking the promise, tricked and shot down Georgians whom even their compatriots considered as criminals. As a result the planned military operation in Samachablo fell to the ground and everything was passed under protection of ever right Russia and its ally Ossetians. This scheme is known since Tolleben times.

Basically the same repeated at all stages of Abkhazian conflict, only on much larger and more horrifying scale. The leaders of Georgian party have never

been tricked out, on the contrary they themselves were one of the active participants of this bloody farce. Appeals to fight for the territorial integrity of the country, playing on patriotic feelings of population and warriors provided a favorable background to the war which was a priori doomed to failure. In the course of this strange war the Supreme Commanders-in-Chief used to periodically meet with each other to sign piece-making agreements. At all stages of this conflict Tbilisi authorities set illusive goals and thousands of Georgian peaceful population was sacrificed to their achievement.. Initially it was the guarantee of unhindered reaching the Psou river, then returning of Gagra in accordance with September 3 Agreement, then salvation of Sukhumi by making Agreement of May 14, then ending the war by July 27 Agreement etc. Today, at the expense of locating Russian military bases on the territory of Georgia we are promised to have the help of Russia in establishment of Georgian Army which they so effectively had exterminated in past, and which is most important in returning of Shida Kartli and Abkhazia.

The next stage in Abkhazia failure was getting rid of the active and former commanders of the Guards. As we can see, the Gori scheme can well match in this case too - one of the first victims from the leadership of the Guards was B. Kutateladze killed during the Gori incident. G. Karkarashvili was spared then may be because he had to fulfill his mission in Abkhazia, which started from the ritual drinking of the Psou river water and ended with surrendering Sukhumi.

Everyone remembers the acute reaction which followed after conversation of Zviad Gamsakhurdia and one of the military leaders of the Transcaucasia Headquarters of the Soviet Army which was transmitted by TV before the elections of October 28, 1990. In this conversation Mr. Zviad Gamsakhurdia explained the position of national movement in relation to the Soviet Army which meant juridical definition of the status of the Soviet Army located on the territory of Georgia, definition of the terms of its staying and leaving Georgia basing on the interstate agreement. At the same time he offered the Russian service men to stay in Georgia after the Soviet troops leave the country to help to train military personnel of Georgian Army with adequate monetary remuneration of their efforts, provided they would have such wish.

We should also keep in mind that the USSR was still existing in those days and such bold statements were considered as aggressive separatism even by Moscow democrats. It is noteworthy that both the apologists of "perestroika" socialism and ultra radical members of National Congress in Georgia perceived this program as blasphemy. Was not it evident that at this stage the program of Zviad Gamsakhurdia was the only right way of peaceful solving of Russia-Georgia military relationships? To leave everything aside, Samachablo was ours then as well as Abkhazia and we had nothing to entreat Russia about.

Today Georgian Army does not exist.

Certainly the Army as such did not exist when the newly born Guards was swearing allegiance to the first President of Georgia; nor it existed when one part of the Guards was firing at the other, as well as it did not exist when the Guards was enthusiastically moving to Leselidze. However there still existed the understanding of necessity to have Georgian Army.

During the post-coup years as a result of purposeful corruption and christianization of armed forces and youth in general the vicious idea that Georgia does not need any Army at all or that Georgian men cannot be trusted to be have arms was planted among the significant part of population. Ideology impregnated with cynicism and lies suppresses national and political will of people. The same and even more severe methods are used to eradicate the ideal of Georgian warrior, fighter, the idea of struggle in general as the only way of salvation. In such way is exterminated the foundation of Statehood of Georgia.

Once more armed enemy enters Georgia under the mask of a friend and ally.

Written by R. Saginashvili

Chechen Republic

Another Test for the World

It is more than 6 months already that Chechen people are with dignity fighting against the Russia Empire.

"Blitzkrieg" of Russian army in Chechen Republic was a complete failure. This failure was so evident and hard that caused considerable confusion not only in Russia but all over the world.

It should be mentioned that Russia surprisingly easily overcame this crisis. It was enough for Minister of Defense Pavel Grachev to simply officially declare that the war with Chechen Republic was not as easy as it was initially thought of for Russian Army to transfer to the tactics of sustained war.

As for the democratic forces of the world and in Russia their resentment towards the Russian imperialistic aggression seems to be intended only for the "blitzkrieg" and did not envisage such a long resistance of the Caucasians. This probably explains the fact that the world almost has forgotten the Chechen war and genocide of the whole nation, though this genocide is still continuing. "Vesti" and "Novosti" TV news so calmly inform about bombardment of Gudermes, Shali or other Chechen towns as if in mass slaughtering of peaceful population is nothing alarming or inadmissible.

Now one can often hear that irrespective of everything Russia still must be allotted financial support not to hinder the ongoing reforms. Russia seems to succeed in receiving permission from the Western countries to swallow up Chechen Republic of course in exchange or at the expense of something. What was the price Russia paid for the silence of the West will probably once come to the daylight. So far we can only suppose that all threats to use sanctions and other measures against Russia will stay on the paper. Following their Western colleagues Russian democrats also switched their attention to their personal or inter party problems. We do not hear any more dashing speeches of Javlinskies, Gaidars and Kovalevs. This latter even does not consider it necessary to hide his close relations with one of the ideologists of Chechen war, Minister of Foreign Affairs of Russia Mr. Andrei Kozirev. He is now having tea parties with him and prefers generalized speculations.

Their standing on diametrically opposite positions was undoubtedly strongly exaggerated. Both parties eventually are like-minded persons. They are unanimous in their imperial striving. Dissatisfaction of the one party was simply caused by the methods used and quality of military operations rather than the essence of the ongoing events as such, which is violent depression of the will of the whole nation using rough military force. Neither the rest of the world should be expected to provide actual resistance - in case of necessity all together will turn the blind eye to the fact of trampling down of independence of Chechen Republic whatever inhuman methods are used to implement this military-and-political action.

As for the results of Russia - Chechen war, it should be emphasized that at this stage the Caucasians have achieved such military success of which many strong states would not dream to boast of.

This success is not of episodic nature or occasional. It is a logical result of military talent and heroism. With time one thing becomes more and more evident: if in this unequal war Chechen Republic is defeated this will not be their personal failure. Chechen people, every single individual from little children to their President will spare no efforts to gain the victory and provided Chechen Republic nonetheless is defeated, it will be the failure of that world and that ideology which hiding behind the false slogans envisages tolerant approach to rough violence thus becoming the participant of this violence. It is a dying world without future which by its conformist attitude towards violence literally pronounced its own sentence. Johar Dudaev probably appealed to this very world in his interview with "Washington Post" photo reporter when he said: "The whole world including Moslem countries are afraid of Russia. Do not be afraid of Russia. We shall serve you the example of courage"

Written by T. Rekhviachvili